

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
ÇOCUK HAKLARI ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

—●—
21 Aralık 2022 Çarşamba

—●—
KONU

Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Meclisi Üyelerinin Dinlenilmesi

21 Aralık 2022 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.07

BAŞKAN: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Kıymetli çocuklarımız, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, milletvekili arkadaşlarımız, Komisyonumuzun çok kıymetli uzmanları, Ankara Büyükşehirden gelen çok değerli yetkililerimiz, basın mensuplar; hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Bugün önemli bir gün bizler için, yüzümüz gülüyor, gözlerimiz pırıl pırıl; çocuklarımız da böyle karşımızda. Türkiye’ye, şehirlerine, yaşananlara duyarlılık gösterip bu konuda inisiyatif almaya çalışan, söz haklarını, düşüncelerini, duygularını yansıtmaya çalışan nezih bir grupla, geleceğimizle, bugünümüzle beraberiz. Çocuk Hakları Alt Komisyonu olarak gurur duyduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

Ben, sözü sizlere vermeden önce, Komisyon olarak neler yaptığımızı şöyle kısaca, birkaç başlıkla anlatmaya çalışacağım: Komisyonumuz -bildiğiniz üzere- 2019 yılının Temmuz ayında kuruldu, akabinde ne yazık ki Covid pandemi süreci başladı, buna rağmen çalışmalarımızı çok hızlı devam ettirdik biraz sınırlılıklar oluşmasına rağmen. Öncelikle, Birleşmiş Milletlerde, Avrupa Konseyinde Türkiye’yi, Türkiye Büyük Millet Meclisini ve sizleri temsil etmek, beraberinde, konu başlıklarını arkadaşlarımızla beraber belirledik, çocuk işçiliği özellikle 1’inci maddemizi oluşturdu ve çocuk işçiliğiyle mücadelede neler yapılmış, daha neler yapılması gerekir; bunları yerinde inceleme ziyaretleri olmak üzere ilgili kurumlardan, bakanlıklardan, sivil toplum örgütlerinden bilgiler aldık ve başta Şanlıurfa olmak üzere Ordu ve Ankara Polatlı’daki mevsimlik tarım işçileriyle, çocuklarıyla, aileleriyle birlikte olduk; oradaki sivil toplum örgütlerinin çalışmalarını yerinde inceledik, METİP projesini yerinde takip ettik.

Bununla birlikte, koruyucu ailelik çalışmasının, uygulamasının nasıl olduğunu görmek istedik. Koruyucu ailedeki çocuklarla görüştük, onların ailelerine gittik. Yurt dışı uygulamalarını merak ettik, özellikle Berlin’de Covid pandemisi bitmişti, o süreçte ancak gidebildik, Almanya Berlin’de Parlamento düzeyinde, bakanlık düzeyinde görüşmelerimiz oldu; orada da koruyucu ailelikle ilgili bilgiler aldık ama aynı zamanda Almanya’nın çocuk işçiliğiyle ilgili mücadelesinde izlediği yol haritasını öğrendik, onları raporumuza dercettik. Aynı zamanda, Covid sürecinde eğitimle ilgili süreci yerinde incelemek istedik, EBA uzak eğitim sistemini bir inceleme ziyaretimiz oldu. Ve bununla birlikte, maalesef üzücü olaylar yaşayabiliyoruz, Antep’te bir bebeğe uygulanan şiddetle ilgili yerinde inceleme ziyareti yaptık milletvekili arkadaşlarımızla ve bunların yanında da UNICEF’le bir mutabakat zaptı imzaladık. Yani Komisyonumuz proje yapabilen bir Komisyon. Meclis çatısı altında 3 tane komisyon proje yapabiliyor; İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu -bu Komisyonumuz- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve ayrıca Dilekçe Komisyonudur çünkü biliyorsunuz, insan haklarıyla ilgili toplumsal meselelerde sadece kanuni düzenlemeler sonuç almada yeterli olmuyor, farkındalık ve toplumsal ve zihinsel değişimleri de yerine getirmek gerektiği düşüncesiyle Meclisimiz bu konuda bu 3 komisyona hak vermiştir. Bizler de UNICEF’le bir mutabakat zaptı imzaladık. O çerçevede önlerinizde bulunan -arkadaşlarımız sizlere takdim etmişlerdir- çocuk diliyle özetlenmiş mevzuatımız Çocuk Koruma Kanunu, Anayasa’daki çocuk hakları ve tüm Anayasa’yı sizlerin anlayabileceği dilde ve bir de Türkiye Büyük Millet Meclisinin işleyişini anlatan görsellerle desteklenen, dili daha da sadeleştirilen bir kitapçık çalışmamız oldu ve çalışmalarımız devam ediyor. Birçok alan daha var, engelli çocuklarla ilgili çalışmalarımız da oldu ama o daha henüz sonuçlanmadı, özellikle koruyucu ailedeki engelli çocukların bir boyutuna baktık

ve bunun gibi birçok çalışmamız var, şu an aklıma gelenler bunlar. Aynı zamanda Hırvatistan'a bir yurt dışı temasımız oldu, oradaki çocukları ve çocukla ilgili çalışmaları ve Türkiye'deki çalışmaları karşılıklı bir iletişimle, bilgi alışverişiyle tamamlamaya çalıştık ve en son...

Bunun yanında, Türkiye'de güzel bir uygulama olan il çocuk komiteleri var. O çocuklarımızı Komisyonumuza davet ettik, onlarla birlikte birçok sempozyum, konferans vesaire yaptık ve tabii, Komisyon olarak birçok konferansa ve sempozyuma da katıldık. Önemli günlerde programlar yaptık ve çalışmalarımıza devam ediyoruz.

En son da -sizi de 2'nci defa ağırlıyoruz aslında burada, tekrar hoş geldiniz- çocuk teslimiyle ilgili, çocuk icrası olarak bilinen, toplumda böyle tanımlanan çocuk teslimiyle ilgili önemli bir yasal düzenleme yapmıştık. Bunun uygulamasını yerinde inceleme yapacağız Ankara'da. Çok uzağa gitmeyelim, Ankara'daki bu çocuk teslim merkezinde bir çocuk teslimini bütün milletvekili arkadaşlarımızla yerinde bir inceleme ve denetleme çalışması yapalım dedik. O da önümüzdeki haftalarda -Bakanlıkla görüşmelerimizi yaptık, biz de onlardan tarih bekliyoruz- büyük ihtimal yılbaşından sonraki hafta planlanacak ve böylelikle raporumuzu tamamlayacağız. Malum, seçim süreci geldi ve çalışmalarımızın üst komisyonda raporunu tartışacağız, tüm siyasi partilerin milletvekilleriyle ilgili burada masaya yatırarak çocuklarımızla ilgili daha daha iyi neler yapabiliriz çalışmalarını sizlerle, vekillerimizle hep beraber hayata geçireceğiz. İstiyoruz ki Türkiye'mizde çocuklarımız en iyi şekilde Türkiye'nin geleceğine hazırlansınlar, eğitimden, sağlıktan, yaşam hakkından, güvenliği sağlamaya yönelik... Çocuğun en üstün yararını koruyarak, insanca yaşayabileceği bir Türkiye ve Türkiye şartlarını oluşturmak birinci hedefimiz, bu konuda da çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Evet, çok teşekkür ederim tekrar geldiğiniz için.

Çok özür dilerim, sürenizi ben bir hatırlatmak isterim. Biliyorsunuz, Genel Kurul çalışmamız saat 14.00'te başladı, bir saat gibi sürede bitirebilirsek... Sanırım biter, ben baktım sorularınıza, çalışmalarınıza. O süreye de dikkat ederseniz çok sevinirim diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

Esmâ Hanım, buyurun.

ESMA SARAÇ – Türkiye Büyük Millet Meclisimizin İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Çocuk Hakları Alt Komisyonunun değerli üyeleri sayın milletvekillerimiz, ben Esmâ Saraç. Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Meclisi 27'nci Dönem Başkanayım.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Meclisi, ülkemizde Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin yürürlüğe girdiği 1995 yılında kurulmuş ilk çocuk meclisidir. Yirmi yedi yıldır aktif çalışan tek çocuk meclisinin seçimle göreve gelmiş üyeleri olmaktan hepimiz büyük bir mutluluk duyuyoruz. Çocukların beklenti ve taleplerini, çocukların katılım hakkı doğrultusunda ifade etmeleri için yirmi yedi yıldır çalışıyoruz ama çocuklarla ilgili sorunlar bu süre zarfında azalmadı hatta daha da arttı. Çocuk işçiler, çocuk yaşta evlendirilen çocuklar, ayrımcılık, şiddet ve istismar bitmiyor dünyada da Türkiye'de de. Komisyon olarak görev ve sorumluluklarımızın çok olduğunu anlıyorum ve daha fazla çocuk zarar görmesin diye çalıştığımıza da inanıyorum ama hepimiz her gün duyduğumuz olumsuz haberlerle endişe duyuyoruz. Çocukların gözünden sorunlarımıza ve sorularımıza kulak vermek amacıyla bizleri kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Siz değerli büyüğlerimizden daha güzel haberler duyabilmeyi ve çocukların üstün yararının gözetileceği bir dünya dilekleriyle saygılarımı sunuyorum.

Arkadaşlarımın soruları olacak. Vereceğiniz değerli bilgileri diğer Meclis üyelerimizle de paylaşacağız.

Tekrar teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Biz teşekkür ederiz.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Alkışlayalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Alkışlayalım, güzel bir hitabetti.

(Alkışlar)

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Vurgusu ayrı, hitabeti ayrı...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet. Vurgu, ses tonu, cümleleri kullanış...

Tebrik ederim. Gümbür gümbür bir gençlik geliyor Türkiye'nin geleceğine inşallah.

ESMA SARAÇ – Çok teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Herhâlde moderatörlüğünü siz yaparsınız arkadaşlarınıza soru verme noktasında.

ESMA SARAÇ – Tamamdır.

Buradan başlayalım o zaman.

NURULLAH SALİH COŞ – Ben Nurullah Salih Coş, 27. Dönem Çocuk Meclisi 1'inci Başkan Yardımcısıyım.

Erişilebilirlik benim önceliğim. Rampa ve asansör konusunda farkındalık ve duyarlılık oluşturmaya çalışıyorum. Komisyonunuzun engeller konusunda çalışmaları var mı? Aynı zamanda, ben bu konuda çalışmalar yapmak için YouTube kanalı ve Instagram sayfası açmıştım. Orada da bu konuda farkındalık oluşturmak için içerikler paylaşıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, Nurullah teşekkür ederim sorun için.

Tabii, sosyal medyaya vurgu yaptın cümlelerin, sorunun son kısmında. Konuşmam bitince unutmamak adına hemen takibe alacağım inşallah.

Sosyal medya mecraları, dijital ortamlar günümüzün, çağımızın bir gerçeği. Burada olmak, bunu etkin kullanmak hem sorunların çözümü hem de kendimizi geliştirmek, bilgi ve bilişime ulaşmak adına, bilgiye ulaşmak adına önemli mecralar; bu, bu dikkatle kullanıldığında bizim faydamıza. Ne yazık ki -ileride belki konuşacağız- sosyal medya, dijital ve internet ortamları çocuklar için büyük tehlikeler oluşturabiliyor, bunları da beraber tartışacağız.

Tabii, erişilebilirlik çok önemli. Maalesef, Türkiye, çarpık kentleşmenin büyük sorunlarını yaşayan... Ankara da bunlardan bir tanesiydi, biliyorsunuz, gecekonduların çok yoğun olduğu... Bununla birlikte, kentsel dönüşümle sosyal donatıların oluşturulduğu daha insanca yaşanabilecek şehir ortamları oluşturulmaya çalışılan bir süreci yaşadık yirmi yılda. Kentsel yaşamda engellilerin erişilebilirliğini düzenlemek üzere bir yasa gerçekleştirdik. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun hükümlerine göre “Yapılı çevrede engellilerin erişilebilirliğinin sağlanması için planlama, tasarım, inşaat, imalat, ruhsatlandırma ve denetleme süreçlerinde erişilebilirlik standartlarına uygunluk sağlanır.” hükmünü içeren bir kanuni düzenleme yaptık. Bu kanun kapsamında, kurum ve kuruluşlara ait bütün mevcut resmî yapıların, yol, kaldırımdan başlamak üzere, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel altyapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler arasında yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapıları kapsıyor yani neredeyse yaşantımızın her alanını ilgilendiren yapılarla ilgili kısmı kapsıyor. Bununla birlikte, bilgilendirme hizmetleriyle ilgili bilgi iletişim teknolojisinin engelli bireylerin erişilebilirliğine uygun olması zorunluluğu getirildi aynı zamanda. Bu çerçevede, engelli vatandaşlarımızın ama özellikle çocuklarımızın hayat standartlarını

kolaylaştırmaya yönelik kanuni düzenleme yapıldı, bunun takipleri de yapılıyor. Ve bu erişilebilirlikle ilgili bir şey daha söyleyebiliriz -Aile Bakanlığımızdan uzmanlarımız var- her yıl erişilebilirlik ödülü yerel yönetimler noktasında verilir ve bu bir teşviktir. Yerel yönetimlerin kendine ait uygulama alanlarında, yapacağı binalarda vesaire erişilebilirliği sağlayan belediyelere ayrıca ödüller veriliyor, teşvikler veriliyor. Komisyonumuz, tabii, engelli çocuklarla ilgili koruyucu ailelik üzerindeki engelli çocukların dar bir kısmına bakmakla birlikte, engelli çocuklarımızla ilgili çalışmalar önceliğidir. Önümüzdeki süreç imkân verirse başlıklarımızın başındadır. Bunu ifade etmemiz gerekir ama Türkiye Büyük Millet Meclisinde, sadece bu Komisyonunda değil, benim de Başkan Vekilliğini yaptığım bir Araştırma Komisyonu kuruldu ki araştırma komisyonları özel konuları ele alıp derinlemesine ve çok hızlı çözümler üretmeye yönelik raporlar hazırlarlar. Down sendromlu, serebral palsili ve diğer gelişim bozukluğu olan çocukların sorunlarına yönelik bir alt Komisyon kuruldu geçen sene, onun da ben bizzat Başkan Vekiliydim. Çok kapsamlı, çok önemli bir çalışma. Aslında, düşünemedik, sizlere o kitapçığı takdim edebildik ama sonradan Belediyemize gönderelim. Önemli bir rapor oldu. Orada da çözüm süreçleriyle ilgili öneriler var ilgili bakanlıklara, yerel yönetimlere. Bir kısmı da hayata geçti. Mesela, daha Komisyonumuz devam ederken Sağlık Bakanlığında engelli çocuklarımızla ilgili bir daire başkanlığı kuruldu. Fahrettin Koca bu konuda çok önemli bir inisiyatif gösterdi, daha Komisyon raporu çıkmadan, sadece bu sağlık kısmında destek alması gereken, sağlıkla ilgili sorunları yaşayan çocuklarla ilgili bir daire başkanlığı kuruldu, bir ekibi var ve hastanelerde böyle birimler oluşturuldu ki daha hızlı çözelim noktasında ve birçok işte, alacakları destekler, yardımlar noktasında da öneriler Bakanlığın önünde. Çalışmalar devam ediyor.

Böylelikle sorunuza cevap verdiğimizizi düşünüyorum.

NURULLAH SALİH COŞ – Teşekkürler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ufak bir cevap ben de verebilir miyim Başkanım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, sorunuz için çok teşekkür ederim.

Yani engellilerle ilgili erişilebilirlik sorunuyla ilgili, Değerli Başkanımız, evet, kanunu anlattılar ancak, tabii, kanunun uygulanabilmesi için caydırıcılık açısından cezai yaptırımın olması gerekir. Kanunda cezai yaptırım da var ancak cezai yaptırımın uygulanması sürekli erteleniyor ve bu, keşke ertelenmese, bir an önce o da yürürlüğe girse ve erişilebilirlik anlamında binalar veya hastaneler veya eczaneler veya yollar veya kaldırımlar, bunların tamamının engellilere erişilebilirlik açısından uygulanması lazım. Uygulanmayanlar açısından da eğer bu cezai yaptırım uygulanırsa, sürekli ertelenmese daha iyi olur, adaletli olur.

Teşekkür ederim.

Saygılarımı sunarım size.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, buyurun.

BELİNAY UYANIK – Sayın milletvekillerimiz, ben Belinay Uyanık, Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Meclisi Başkanlık Divanı Kâtip Üyesiyim.

Eğitime ve sınavlara hazırlık destek kurslarının ücretlerindeki aşırı artıştan dolayı çocuklar ve gençler büyük sıkıntı yaşıyor. Eşit eğitim hakkı için bu fiyatlara bir sınırlama getirilmesi konusunda çalışmalarınız var mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, Belinaycığım, çok teşekkür ederim sorun için.

Bu da bizim, gerçekten çok hassas olduğumuz konulardan biri. Çocukların eğitim hakkını tam alabilmesi, alırken de fırsat eşitliği en önemli konulardan, unsurlardan biri. Bunun için, Cumhurbaşkanımız 12 Aralık tarihinde eğitime destek açıklaması yaptı. Buna göre, devlet okullarında okuyan, sınıflarında dereceye giren, ilk ve ortaöğretim öğrencilerimize net asgari ücretin yüzde 60'ına kadar, yükseköğretim öğrencilerine de net asgari ücret kadar, dönem arasında yapılacak şekilde bir başarı desteği verilmesi noktasında Cumhurbaşkanımızın bizzat bir açıklaması oldu.

Ayrıca, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının aracılığıyla da çocuklarımıza eğitim destekleri veriliyor.

Aynı zamanda, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız SED kapsamında da çocuklarımıza eğitim ve burs desteklerini veriyor. Burada da belli sınırlılıklar var. Fiyat sınırlandırmaları için, valiliklerimiz ve Millî Eğitim müdürlüklerimiz bu konuda ciddi, yerelde oluşturdukları komisyonlarla çalışmalarına devam ediyorlar.

Bu konuya belki destek vermek isteyen arkadaşlarımız olabilirler, eklemek isteyenler olabilir.

Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, teşekkür ediyorum sorunuz için.

Siz öğrencilerden... Ben özür diliyorum kendi adıma. Sorunuz açık ve net “Eşit eğitim hakkı için bu fiyatlara bir sınırlama getirilmesi konusunda çalışmanız var mı?” Aslında, Çocuk Alt Komisyonu olarak bizim böyle bir çalışma yapmamız gerekirken biz bugüne kadar yapmadık, bunun için sizden özür diliyorum. Ama iyi bir uyarı oldu, biz de çalışacağız.

Sağ olun

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun.

BERAT TUNA ALTAŞ – Sayın milletvekillerimiz ben Berat Tuna Altaş. Kültür ve Sanat Komisyonu Başkanım.

Eğitimde örnek gösterilen Finlandiya’da haftalık ders saatinin on dokuz ila otuz saat arasındayken Türkiye’de kırk saat olduğunu ve seçmeli ders sayısının Finlandiya’da daha fazla olduğunu okumuştum. Ben ders saatlerinin uzun olmasının değil, eğitimin niteliğinin önemli olduğunu ve bizlere daha çok seçmeli ders imkânı verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Sizin bu konuda görüşleriniz nedir?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU –Beratçığım, çok teşekkür ederim.

Sen sorunu sorarken emin olmak için Google’a Finlandiya’nın nüfusu ne kadar diye sordum. Biliyor musunuz nüfusu ne kadar?

BERAT TUNA ALTAŞ – Tam olarak hayır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU –Ankara’nın nüfusu kadar, 5 milyon 542 bin 2021 yılı verileri, belki 2022’de biraz daha artmıştır yani Finlandiya’yı gözünüzde canlandırın diye bunu söyledim. İskandinav ülkeleri gerçekten “gelişmiş ülkeler” olarak tanımlanan ama nüfus yapısı ve bulundukları coğrafi konum noktasında çok farklılar; bunun altını çizmek istedim.

Evet, çocukların, öğrencilerin derse, konuya odaklanması; severek, isteyerek anlamlı şekilde öğrenmesi için sürenin tek başına tartışılması bence yeterli değil. Ders sürelerinin azaltılması öğrencilerin derse ilgilerini kaybetmemesi için de bir yöntem olarak kullanılabilir ancak ders giriş ve çıkışında zaten beş on dakika -kendi öğrenciliğimden de biliyorum, çocuklarımdan da biliyorum- bir zaman kaybediliyor. Yani normalde gerçekten sınıfın içinde konu anlatılabilen süre aslında otuz dakikayı buluyor, normalde yirmi dakikadır herhâlde tam dikkatli olunan ve öğrenmenin olduğu kısım.

Tabii, bu konuyu ilköğretim ve ortaöğrenim için ayrı ayrı ele almak gerekiyor ancak başarı için derslerin bütünü içinde değerlendirilmesi gerektiğini de düşünüyorum aynı zamanda. Böyle bir yorum getirdim, inşallah sorunuza cevap verebilmişizdir.

Tabii, karşılaştırma yaparken Finlandiya'nın 5,5 milyon nüfusunun yarısından daha azı çocuk, 1 milyon 800 bin kadar çocuk nüfusu var. Böyle bir yerde yani Ankara kadar bir ülkenin her şeyini çok iyi organize edebilirsiniz. Türkiye'de bu güç, bu kabiliyet var; onu da ifade etmek istiyorum. Bu anlamda onların işleri biraz daha kolay.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Öğrenci nüfusu -bu kuşak nüfusu- 18 milyon Türkiye'de, yaklaşık 15 katı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet. O anlamda çok kıymetli. Biz genç ve dinamik nüfusun ülkelerin geleceğinde, özellikle coğrafi konum olarak bizim konumumuzda olan ülkeler için ne kadar önemli olduğunu biliyoruz. Zaten bunu da bir dipnot bilgisi olarak... Süper güç ülkelerin kriterlerinden biri de ülkesindeki nüfus sayısı ve genç nüfus sayısıdır; onun da altını çizmek isterim.

BERAT TUNA ALTAŞ – Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ben teşekkür ederim Beratçığım.

KAVİN YURT – Sayın milletvekillerimiz, ben Çocuk Hakları Komisyonu Başkanım. Bu dönem Çocuk Meclisimizde aldığımız kararlardan biri de çocukların her an ulaşabilecekleri bir çocuk danışma hattı kurulmasıdır. Bu hat sayesinde çocuklar sıkıntılarını hemen iletebilecek ve vakit kaybetmeden kendilerine ulaşabilecek bir sistem kurulmuş olacaktır. Böylece hızlı ve zamanında çözümler bulunabileceğine, daha iyi bir koruma sağlanabileceğine inanıyorum. Bu yönde bir çalışma yapılabilir mi acaba?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Sevgili Kavin, teşekkür ederim böyle bir öneri için. Katıldığım bir sempozyum aklıma geldi bu soruyu okuduğum zaman -Milletvekili değildim, bu tip çalışmaları yapan bir kardeşiniz, bir büyüğünüz olarak- sanırım Avustralya'daydı. Çocukların yaşadığı olumsuzlukları daha kolay anlatabilmesi için daha farklı bir format bu. Kendi akranlarıyla konuşabileceği ücretsiz bir telefon hattı kurulmuştu, bunu örnek göstermişlerdi. Siz söyleyince direkt o aklıma geldi ama bunun bir benzeri, zaten, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının Alo 183 ve 144 numaralı bir danışma hattı var ücretsiz, birkaç yabancı dilde de hizmet veriyor. Buralara da çocuklarımız başvurabilir ama müstakil bir şey yapılabilir mi? Bunun üzerinde düşünülmesi, konuşulması ve tartışılması uygun olur diye düşünüyorum, benim düşüncem.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Teklif götürelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Götürülebilir, evet. Belki akranlarla konuşma... Hani, insan kendi yaşatlarıyla daha rahat konuşabilir kendi problemlerini. Çünkü hepimiz çocuk olduk, büyüklerle karşınızda bir otoriteyle konuşmak biraz daha zordur ama akran kısmını da koyabiliriz, neden olmasın.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Biraz önce Berat Başkanımızın sorusuyla ilgili nitelikli eğitim... Evet, nitelikli eğitim çok önemli. Tabii sürekli eğitimle ilgili programların değişmesi nedeniyle eğitim niteliksizleşiyor, katılıyorum size. Bununla ilgili çok güzel bir söz var "Eğer bir yıl ürün alacaksanız buğday ekin, on yıl ürün alacaksanız meyve ekin, uzun yıllar eğer ürün alacaksanız insan eğitin." denilir. Tabii benim ilkokulum yatılıydı, ortaokulum yatılıydı, lisem yatılıydı. Atatürk cumhuriyetinin yarattığı fırsatlar nedeniyle bir çobanın

oğlu bu ülkede, ben, okudum ve bugüne kadar... İşte avukat oldum, şimdi de Milletvekiliyim ben. Tabii burada, bizim dönemimizde, devlet o dönem bize maaş verirdi, yoksul ailelerin çocukları ile zengin ailelerin çocukları... Okulda kantinler vardı, bu kantinler biz fakir olduğumuz için devlet bu eşitliği sağlama adına bir para verirdi ki en azından o fakir-zengin ayrımı kalsın diye. Maalesef o dönemde bize maaş veren Millî Eğitim Bakanlığı... Şimdi ailelerden para toplanıyor, bu kötü bir şey bence. O soruya öyle cevap vereyim.

Gelelim Kavin Başkanımızın cevabına ise...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Aile Bakanlığı...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Öyle bir şey yok.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Aile Bakanlığı...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Sözü bitince, Sayın Vekilimin sözü bitince cevap verelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar yani maaş bize o dönem verilirdi.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Kim toplayacak?

EROL KAVUNCU (Çorum) – Aile Bakanlığı verir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E, bilmiyorum yani kim verir. Arkadaşlar, ben yaşadıklarımı söylüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Çocuklar var değerli Başkanlarım...

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – “Eğitim desteği veriliyor.” dedi zaten Başkan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, müsaade edin, ben sözünüzü kesiyor muyum? Yaşadığım objektif şeyleri anlatıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tamam, çok güzel.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Birbirimize sabırlı olacağız arkadaşlar.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Öyle yaşanıyor burada. Yaşam böyle geçiyor.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Lütfen burada siyaset yapmayalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, bunun siyasetle ne alakası var ya? O dönem ailelerden para toplanmıyordu, şimdi toplanıyor, bunu söylüyorum. Yani toplanmaması gerekir diyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Sayın Tanal, devam edin, buyurun.

Arkadaşlarımız cevap vermek isterlerse söz vereceğim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kavin Başkanımızın sorusu... Çocuk danışma hattı çok önemli bir öneri, daha önceki arkadaşlarımızdan da yine aynı öneri gelmişti, o gün de yine “Yapacağız.” denilmişti ama bugüne kadar yapılmadı. Artık bunun sıkı bir şekilde üstünde duracağız. İnşallah, bir dahaki dönemde geldiğiniz zaman bu sorunuza gönül rahatlığıyla “Evet, yaptık.” diyebiliriz.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunarım hepinize.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, eklemek istediğiniz bir şey var mı arkadaşlar?

Peki, şöyle söyleyelim: Tabii, Sayın Tanal’ın yaşadığı tarihler Türkiye’nin hemen hemen, çok yaşlı demeyeceğim ama tabii oldukça...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 70, 71, 72, 73, 74 yılları arkadaşlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Aynı jenerasyondayız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bize o dönem devlet maaş veriyordu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Benim babam da...

Tamam, peki, teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani “Nereden nereye geldik?” onu söylemeye çalışıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ben de bir öğretmen kızıyım; eğitimci bir annenin, öğretmen bir babanın kızıyım. Babam da bu burslarla büyümüş. Ankara İlahiyat...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bize burs değildi, özür dilerim, bize burs verilmedi. Karşılıksız...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Burs, burs da karşılıksız.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Karşılıksız verilir zaten.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Burs da karşılıksız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Burs karşılıksızdır, öğrenci kredisi olduğunda ise anaparayı işe girdiğinizde ödersiniz; bu da bir dipnot.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, yok bizde ödeme yok, karşılıksız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Niye sözümü kesiyorsunuz Sayın Tanal? Sayın Tanal, izin verin, tamamlayayım. Size cevaben söylemiyorum. Çocuklarımız gelmişken bu bilgileri de verelim ve yazılı olarak da bu konuda size bir doküman hazırlayalım. Dar gelirli, ihtiyaç sahibi, çeşitli sebeplerden eğitime ulaşmakta zorluk çeken çocuklara devletin verdiği destekler var; madden ve manen. Mesela “Şartlı Nakit Transferi” dediğimiz, ilk aklıma gelendir bu. Eğer yoksulluktan dolayı çocuğunu okula gönderemiyorsa -babanın da bunu suistimal edeceğini düşünerek- direkt anneye yapılan ödemeler vardır. Aynı zamanda “SED” dediğimiz, “Sosyal ve Ekonomik Destek” dediğimiz çocuklara eğitim başta olmak üzere, yiyecek de içine dâhil olmak üzere önemli miktarlarda -yani adına burs deyin ya da işte maaş deyin, ne derseniz- tamamen karşılıksız düzenli olarak her ay ödenen destekler vardır. Ailenin genel olarak bir ihtiyacı varsa zaten bunlar karşılanmaktadır. Yani devletin ulaştığı ihtiyaç sahibine -bu çöban olur ya da başkası olur- eğer ekonomik olarak bir sıkıntısı varsa, geçici de olabilir, uzun süreli de olabilir, bu eğitim destekleri verilir ve tek başına bırakılmaz ama çocukların özellikle okuluna devamı noktasında önemli bir irade gösterildiğini buradan ifade etmek istiyorum. Aynı şekilde tabii -Aile Bakanlığımızın uzmanı da bana notlar iletiyor- bu üniversiteyi kazandığı zaman da devam ediyor yani ihtiyaç sahipliği devam ettiği sürece devam eder iş bulana kadar. Bununla ilgili biz detaylı bir bilgi verelim size, kalem kalem eğitimde, ulaşımındaki destekleri, hem madden hem manen yapılan her türlü desteği sizlere ulaştıralım, daha detaylı bilgiler alırsınız ama yine de cevaplanmasını istediğiniz soruları ya da ayrıca soru oluşursa onları da Komisyonumuza iletirseniz tekrar detaylıca bilgi veririz sizlere.

Evet, buyurun.

SEMİH TAHA TOPTAŞ – Değerli milletvekillerim, Kardeşlik Yardımlaşma Komisyonu Başkanım.

18 yaş altı çocukların mevcut sınav sistemi ve ekonomik imkânsızlıklar nedeniyle açık liseye devam etmeleri bir okul çatısı altında yetişmelerinin, gelişmelerinin önünde bir engeldir; çocuklar sokaklarda değil okullarında olmalıdır. Bu konuda sizlerin düşünceleri nelerdir ve bir düzenleme düşünülmüyor mu?

Saygılar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, aslında deminki konu hemen hemen buna cevap veriyor yani bir çocuğun okula, eğitimine devam etme noktasında eğer ekonomik olarak bir sıkıntı yaşıyorsa Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı bu konuda hem maddi hem de fiziki olarak imkânlar sağlıyor. Hem okulun içindeki eğitimlerde, mesela, ihtiyaç sahibi ise ilgili vakıflardan, aile koruma derneklerinden çocuğun diğer çocuklardan ayrıştığını göstermemek adına, diğer çocuklarla eşit görünümde, duruşta, işte, yaşam süreçlerinde aynı seviyede olduğunu gösterecek şekilde, bir farklılık oluşmayacak şekilde destekler hem okul içinden yapılır hem de Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfından yapılır ve Aile Bakanlığı yapar. Bunun, zaten okullar, okul müdürlükleri böyle bir çocuk okula geldiği zaman tespitini rahatlıkla yapar ve bu süreçler aslında neredeyse atlanılmaz, ihtiyaç sahibi olan çocuklar. Bunu söylemek de Türkiye Aile Destek Programı'nı, biz bunları burada çok anlatırsak belki hem sizi çok çok bilgiye boğmuş oluruz hem de o yirmi dakikalık dinleme, dikkati toparlama, öğrenme sürecini de aşmış oluruz diye düşünüyorum, bunları hep yazılı olarak vereceğiz.

Elbette ki çocuklar sokakta değil okulda olması gerekir yani bu konu bizim; “amasız”, “fakat” sız, “lakin”siz çocuk çocukluğunu yaşayacak, hem sosyalleşecek hem de eğitimini alacak, her yönüyle bir bütün olarak hayata hazırlanması gerektiğine inanıyoruz, bununla ilgili her türlü tedbiri yapıyoruz. Özellikle nitelikli iş gücünü hazırlama noktasında çocukların günümüzdeki yeni mesleklere uygun olarak o fırsat eşitliğine kavuşması önceliklerimizin arasında, çalışmalarımız bu kapsamda devam ediyor. Komisyon da inşallah, bundan sonraki çalışmalarında bu başlıklara da yer verecektir.

SEMİH TAHA TOPTAŞ – Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Semihciğim, ben teşekkür ederim.

Sayın Vekilimiz Kavuncu, buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Evet, değerli kardeşim yani 18 yaş altı çocukların özellikle örgün eğitimde yani öğretmenle yüz yüze, akran eğitimi, akranlarıyla birlikte sınıf ortamında sosyalleşerek belki ders almaları gerekirken niçin açık öğretime yönlendiriliyor veya açık öğretimde okuyorlar? Bununla ilgili bir yasal düzenleme dendi zaten yasal düzenleme var. Türkiye'deki milli eğitim meri mevzuata göre, ilkokul yani 7, beş daha 5, 12; ortaokul 4+4, 8; 18 yaş. 18 yaş, ilkokul, ortaokul, lise mecburidir yani zorunludur, zorunlu eğitimidir, yasalarımızda bu var zaten. Ama şu veya bu sebepten dolayı, afet olur, şu olur bu olur, anası babası vefat etmiştir, okula gidememiştir, onlar da eğitimden mahrum kalmasın diye yüzde 1'lik bir kesimdir yani 18 yaş altı eğitim Türkiye'de zorunlu eğitim kapsamındadır.

SEMİH TAHA TOPTAŞ – Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ufak bir ilave.

Erol Vekilimizin dediğine aynen katılıyorum. Yasal düzenleme var, orada hatta bununla ilgili Bakanlığa verilen bir yazılı soru önergesine verilen cevap şu: Aslında sorunuzun, 18 yaşın içerisinde, normal kendi akranları mezun olmayıncaya kadar açık liseye yazılmaması lazım çünkü o zaman biz ne yapmış oluruz? Tüm öğrencileri açık liseye sevk etmiş oluruz ki aslında o şekilde de yine bir düzenleme var ama bu genellikle akranları mezun olduktan sonra açık ortaokul ve açık liseye devam ediliyor.

EROL KAVUNCU (Çorum) – 18 yaşına gelmiş ama ilkokulu bitirmemiş.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitirmemiş ama o akranları mezun olmuş oluyor, ondan sonra ancak o oluyor. Tabii ki burada ekonomik sebeplerden dolayı yani herhangi bir sebepteki kasıt da zaten o. Bunun normal koşullarda Çocuk Hakları Sözleşmesi ve aynı zamanda Anayasa'mız hükümleri uyarınca çocuğu kollama, koruma anlamında eğitimin zorunluluğu açısından tüm bu mazeretlerin

Anayasa hükümleri uyarınca ortadan kaldırılıp çocuğun eğitiminin zorunlu hâle kesintisiz olarak gelmesinde fayda var. Yüzde 1’lik dilim, onunla ilgili Bakanlığın verdiği cevap, aşağı yukarı 150 bine yakın öğrencinin açık öğretimde olduğu söyleniyor, olay bu. Bu bilgiyi de vermek istedim.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Benim de şu an aklıma gelen -notlarımın arasında yoktu ama bir çağrışım yaptı- bir sebeple bugüne kadar eğer eğitimi, orta eğitimi tamamlamamış çocuklar, gençler, kadınlar, erkekler varsa bununla ilgili Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın çok değerli eşlerinin başlattığı bir proje vardı, “haydi, eğitime kaldığı yerden devam et” diye. Bu kapsamda, illerde valiliklerle ve yerel yönetimlerle birlikte, kendi illerinde eğitimi bir sebeple yarım kalmış olan, sadece ekonomik olmayabilir, başka sebeplerle eğitimi yarım kalmış olan kişiler belirlendi, onların tekrar okullara kayıtları yapıldı ve liseyi bitiren ve üniversiteye başlayan özellikle kadın sayısının çok fazla olduğu bir sonucu elde ettik. Bu şey devam ediyor, her yıl okul açılışında...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – “Nerede Kalmıştık”

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – “Nerede Kalmıştık”, tamam, slogan öyleydi.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Slogan öyleydi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – “Nerede Kalmıştık” sloganıyla birlikte eğitimlerine özellikle kadınların... Çünkü biliyorsunuz, kadının eğitimi çok önemli, kadın eğitimi tamamladığı sürece toplumun her alanında kendisini var edebilir; çalışma hayatında olabilir, çocuklarına çok daha farklı yaklaşımlar sergileyebilir vesaire. Yani toplumun her yerinde eğitimle birlikte var olabilir. Bu, özellikle kadınlar kısmında çok başarılı oldu, zaten geçmişe dönük eğitimi yarım bırakan büyük bir kısım kadınlarımız var. Bunu da buradan ifade etmek istiyorum.

Evet, diğer arkadaşımız söz alıyor.

ABDULLAH ENES KÖROĞLU - Sayın vekillerim, ben Bilim Teknoloji Komisyonu Başkanım.

Özellikle eğitim düzeyi düşük ailelerde çocukların ihmali, şiddet ve istismar olayları daha fazla görülebilmektedir. Erken yaşta çocuk evlilikleri ve kız çocuklarının eğitimlerine devam edememeleri gibi problemler bu gibi ailelerde daha da artarken çocukların daha iyi korunarak topluma kazandırılmaları için Komisyonunuzun yeni ve fark yaratacak bir projesi var mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, çok teşekkür ederim.

Çok hassas olduğumuz, bizim yüreğimizi derinden acıtan, üzen, gerçekten hiçbir şekilde tasvip edemeyeceğimiz erken yaşta evlilik ve çocuğun her türlü istismarı, başta cinsel istismar ve sömürüyü, her türlü sömürüyü kesinlikle reddediyoruz, kabul edemeyiz. İnsani ve vicdani asla olamaz; hiçbir sebebe, hiçbir şeye bağlayamayız bunun şeyini. Bunu, özellikle bu konudaki hassasiyetimizi iletmemiz gerekir. Özellikle erken yaşta evlilik, çocuğun cinsel istismarı, tıpta adı “pedofili” olarak tanımlanan bu uygulamayla ilgili mücadele etmek için neler yaptığımızı kısaca ben sizlere buradan ifade etmek istiyorum.

Öncelikle Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’ye ilk imza atan ülkelerden biri olmamızın öneminin altını çizmek istiyorum. Aynı zamanda, 2005 yılında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve 2005 yılında yine 5237 sayılı TCK yani Türk Ceza Kanunu’nda çocuğun istismarını ve cinsel istismarını önlemeye yönelik önemli değişiklikler yaptık, ceza artırımları yaptık; bunu ifade etmek istiyorum.

Yine “Bu yeterli değil.” dedik, 2007 yılında, çocukların cinsel istismarının ve sömürüsünün karşısında olmak, korumak üzere Avrupa Konseyinin Lanzarote Sözleşmesi’ne imza atan ülkelerden biri olduk yani uluslararası anlaşmalara imza koyan ülkelerden olduk.

2014 yılında 6545 sayılı Kanun’la çocuğın cinsel istismarına ilişkin cezayı ağırlaştıran bir düzenleme yaptık. Yine “Yeterli değil.” dedik, 2010 yılında, Anayasa’nın 41’inci maddesine, çocuk haklarını vurgulayacak şekilde, ailenin korunması ve çocuk hakları olarak, yeniden, “Devlet çocukları şiddet ve istismardan korumalıdır.” hükmünü getiren bir hüküm koyduk ve “Gerekli tedbirleri almakla devlet yükümlüdür.” hükmünü yerleştirdik.

Aynı zamanda, bu da çok önemli, 6328 sayılı Kanun’la Kamu Denetçiliği Kurumunun çocuk haklarıyla ilgili kamu denetçisini özellikle oluşturduk. Bu konuda, kamusal anlamda çocuklar bir sıkıntı yaşadığı zaman oraya başvurabiliyor. Az önce de bahsettim, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bu Alt Komisyonun kurulmuş olması ve çocuğa dair sorunlarla ilgili hızlı ve kesin çözüme ulaştırabilmek için oluşturduğumuz birçok çocuk araştırma komisyonları vardı, bunlar özellikle yasal ve kanuni düzlemde alınması gereken tedbirlerdi. Ama tekrar ifade ediyoruz -Çocuk Meclis Başkanımız da bahsetti- ne yazık ki Türkiye’de ve dünyanın her yerinde, gelişmiş ülkelerde de çocuklara ait sorunları yaşıyoruz. Bu ne demektir? Şiddete daha bütüncül bakmak gerekiyor. Yani cezayla, kanunla, vesaireyle bir kısmını tamamlayabiliyorsunuz. Bunun beraberinde, farkındalıkla bu şiddeti oluşturacak bütün zeminleri ortadan kaldıracak düşünsel ve zihinsel yapıların değişmesi gerekiyor. Bununla ilgili de Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız, kolluk kuvvetleri başta olmak üzere tüm kamu ve kurumlarında çocukların muhatap olduğu -Millî Eğitim de dâhil- aklınıza gelen toplumun her kesiminde muhatap olduğumuz kesime, çalışanlara, şiddetle ilgili eğitimler veriliyor. Ben mesela Kocaeli’den biliyorum, Jandarma komutanlığı köy köy geziyor, kahvelere gidiyor, kadına yönelik, çocuğa yönelik şiddetin neden olmaması gerektiğini anlatıyor, bununla ilgili cezai hükümleri anlatıyor. “Bunu yaparsanız bak, başımıza bu gelir ha!” der gibi aslında ama bunun da ne kadar kötü olduğunu biliyoruz. Şiddetin de öğrenildiğini biliyoruz. Yani Birleşmiş Milletler bunu raporunda yayınladı, UNICEF bunu raporunda yayınladı. Yani sevmek de yardımlaşmak da öğrenildiği gibi şiddet de öğreniliyor. Şiddeti besleyen her şeyi ortadan kaldırmalıyız ki yaşanan bu kötü ve çirkin şeyleri, insanlığın yaşadığı bu kötü ve çirkin şeyleri hep beraber ortadan kaldırmamız gerektiğine inanıyorum. Özellikle sosyal mecralarda, filmlerde, dizilerde, akran ilişkilerinde aklınıza gelen her şeyde, aile ilişkilerde bile çocuklarımız onları görerek büyüdüğü zaman ne yazık ki belki de akran şiddetini de besleyen unsurlardan biri, farkında olmadan bu şiddetin zemini zihinlerde oluşuyor, akran zorbalığı da belki öyle geliyor. Yani basit bir oyun, Tetris oyununun içinde bile level atlayabilmek için oradaki şeyin kafasına vuruyorsunuz, puan alıyorsunuz. Ya, kafasına zıplayıp vuruyorsunuz, bu bile aslında “subliminal” mesajla şiddeti meşrulaştıran, farkında olmadan çocuklarımızın ve hepimizin zihinlerini bu konuda kirleten süreçler. Yani uzun lafın kısası, bütüncül bir yaklaşımla şiddetle mücadele etmemiz gerekiyor. Onun için acil yapılması gereken şeyleri yaptık, yapıyoruz, gerekirse yine yapacağız. Bu konuda farkındalık çalışmalarına sivil toplum örgütleriyle devam etmemiz gerekiyor. Hep beraber özellikle siyasetüstü yaklaşımla bu konuyu ele almamız lazım çünkü insanlık için büyük bir utanç kaynağı, hepimiz için bir utanç kaynağı ve bizim vicdanımızı karalayan... Onun için beraber hareket etmemiz çok önemli, sizin destekleriniz çok önemli, siyasi partilerin, bütün milletvekillerin aynı düşüncede hareket etmesi çok çok önemli ki öyle bir irade gösteriliyor, çok şükür, elhamdülillah. Bu konuda da çalışmalarımıza devam edeceğiz. Uzun bir yol beraber –tabii, iletişimin bu kadar yaygın olduğu bir dünyada mücadele etmek zor olsa bile- doğru bir yolda yürümekle mükellef olduğumuzu ifade etmek isterim.

ABDULLAH ENES KÖROğLU - Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, bununla da ilgili bence çok fazla yapılan şeyler var, Cumhurbaşkanımızın bir eylem planı var bu konuyla ilgili, hem kadına yönelik hem çocuğa yönelik şiddetle mücadelede; bunları da yazılı olarak size belge olarak göndereyim. Dedğim gibi tüm tarafların şiddetle mücadele etmesi gerekiyor, özellikle çocuğa yönelik. Ne yazık ki her alanda bunu görebiliyoruz yani maalesef okullarda görebiliyoruz, ailede görebiliyoruz, farklı eğitim kurumlarında görebiliyoruz, toplumun olduğu her yerde, ne yazık ki tipta görüyoruz yani doktorlarda görüyoruz. Buna çok daha derinlemesine, tamamen fikrî kalıplarımızdan uzaklaşarak yaklaşmamız gerektiğine inanıyorum.

ABDULLAH ENES KÖROĞLU – Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Çok teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ufak bir...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, bahsettiğiniz konuyla ilgili, Değerli Abdullah Başkanım, gerek Çocuk Koruma Kanunu’nda gerek Anayasa’mızda gerek imzalamış olduğumuz uluslararası Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’de, aslında mevzuat açısından hiçbir sıkıntımız sorununuz yok; sorun uygulamadan kaynaklanmakta. Yani kötü bir kanunu iyi bir insanın eline vererseniz iyi olur, iyi bir kanunu kötü bir insan eline vererseniz kötü olur; mesele insan unsuru. Onun için bu da eğitimden geçer; eğitim, eğitim, eğitim.

Teşekkürler, sağ olun.

ABDULLAH ENES KÖROĞLU – Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun.

İPEK YAKAR – Sayın milletvekillerim, UNICEF Türkiye’de çocukların çalışma yaşını 5 olarak açıkladı. Çalışan çocukların yüzde 45’i hizmet sektöründe, geri kalanıysa sanayi ve tarımda çalıştırılmaktadır. Aynı zamanda kayıtlı çalışan 1 milyonu aşkın çocuğun yüzde 34,3’ü eğitime erişememektedir. Biliyoruz ki çocuklar çalışmak zorunda kalsalar bile bu iş onların sağlığı ve eğitimleri için sorun oluşturmamalıdır. Bu olumsuz verilerin düzeltilmesi için Komisyonunuzca ne gibi çalışmalar yürütülmektedir?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – İpekciğim, çok teşekkür ederim bu soru için.

Giriş konuşmasında da bahsetmiştim: Çocuk işçiliğiyle mücadele ilk maddelerimizden biri oldu. Elbette tekrar, buradaki düşüncemizi ifade etmek istiyorum: Çocukların yeri okullar, oyun parkları, sanat ve kültür etkinliklerinin yapıldığı, arkadaşlarıyla birlikte sosyalleştiği ortamlar olmalıdır. Normal bir çocukluğunu yaşaması gerektiğine inanarak biz de çocuk işçiliğiyle ilgili mücadelemizi Komisyon olarak birinci sırada hayata geçirdik. Demin de bahsettim, ilgili bakanlıklardan, kurumlardan, sivil toplum örgütlerinden neler yapıldığıyla ilk önce bir bilgi aldık, sonra sahaya dönmek istedik; sahada neler yapıldı bu konuda? Sahada bu mücadele ne kadar, Sayın Vekilimizin bahsettiği gibi uygulama kısmında ne var, onu görmek istedik ve ilk ziyaret noktamız Şanlıurfa oldu. Biliyorsunuz, Şanlıurfa en çok mevsimlik tarım işçiliğinin ailelerin olduğu şehirlerimizden biri. Orada ailelerimizle bir araya geldik, sonrasında Ordu’ya gittik, fındık toplayan ailelerle birlikte ve sonra da Ankara Polatlı’da bir çalışma yaptık. Kurumlarımızdan bilgi alırken çocuk işçiliğiyle mücadele noktasında önemli bir projenin hayata geçirildiğini gördük. Kısaca bahsetmek gerekirse “METİP” denilen Mevsimlik Tarım İşçilerinin Takip Sistemi. Bu aileler nereden çıkıyor? Hangi şehirden, hangi tarihte çıkıyor? Nerelere gidiyor? Neler yapıyor? Oradaki yaşam standartlarının, işte çalıştığı yerlerdeki hakları vesaire ve çocuklarının da takip edildiği İçişleri Bakanlığının yaptığı önemli bir çalışma, önemli bir

yol katedilmiş bununla. “E-METİP” denilen yazılım üzerinden de, mesela Şanlıurfa’da bir aile işte diyelim ki Adana’ya gidiyor ya da işte Ordu’ya fındık toplamaya gidiyor; okuldan çocuğu ayrıldığı an, kaydı düştüğü zaman sistemde görülüyor. Ordu’ya gittiği zaman oradaki yetkililer o çocuğu, o aileyi karşılıyor ve Ordu’da en yakın okula kaydediyor. Ve okula gidişi gelişi için servisi de dâhil her türlü imkânlar sağlanıyor. “METİP alanları” dediğimiz mevsimlik tarım işçilerinin olduğu yerde insanca yaşayabilecekleri yerler, kalabilecekleri mekânlar, işte, yemek pişirebilecekleri mekânlar, yıkanabilecekleri mekânlar, sosyalleşebilecekleri mekânlar, okul çağında olmayan çocuklar için işte, kreş dediğimiz, anaokulu dediğimiz çocukların eğitim alabileceği annenin, babanın okuma yazması yoksa işte, annenin bir el becerisi yoksa onlara da bu eğitimlerin verildiği önemli METİP sahaları oluşturulmuş. Sanırım 14-15 şehrimizde var yanlış hatırlamıyorsam, onu düzeltiriz size yazacağımız raporda. Ve bu sahaların geliştirilmesi noktasında ILO’dan Aile Bakanlığı önemli bir destek aldı ve sivil tarım işçiliğinin olduğu her yerlere bu METİP alanlarını oluşturmaya çalışıyor. Orada da bir Pikolo diye bu konuda oradaki çocukların eğitimlerine ve ailenin eğitimini sağlayan bir sivil toplum örgütü de destek veriyor ki çocuk işçiliğiyle mücadelede ne yazık ki çok az sivil toplum örgütü olduğunu gördük. Yani en önemlilerinden biri Pikolo, bir tane daha vardı sanırım o daha pasif bir sivil toplum örgütü, bu alanda bir açıklık var çocuklar, onu da sizlere hani ifade etmek istiyorum. Bu konuda hassasiyeti olan, toplumsal duyarlılığı olan kişilerin bu mücadeleye, devlete, Hükûmete bu konuda destek vermesi gerektiğine inanıyoruz. Bir sürü kanuni düzenlemeler var yani onlardan bahsedeyim mi, bilmiyorum. Onları sizlere yazılı olarak verelim, yani Birleşmiş Milletlerdeki, işte, 182 sayılı Kötü Şartlardaki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ki Türkiye bu mücadeleye başladığında... Artık bugüne geldiğimizde çocuk işçiliğinin en kötü biçimi Türkiye’de yok Allah’a çok şükür. Bu konuda, 2006 yılına geldiğimizde ILO Türkiye’yi çocuk işçiliğiyle mücadelede örnek ülke seçiyor ve raporun içine bunu yazıyor yani ciddi bir irade gösteriliyor çocuk işçiliğini ortadan kaldırmaya yönelik, bitirmeye yönelik çok ciddi bir çaba var. Hep bahsettiğim gibi toplumsal meselelerde zamana ihtiyaç var, kanuni düzenlemeler beraberinde gelmekle birlikte. Mesela 2018 yılı Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Yılı ilan edildi. Özellikle Cumhurbaşkanımızın çok değerli eşlerinin bizzat takibinde ve himayelerinde olan bir çalışma, bunu da buradan ifade etmek istiyorum.

Bir yanlış kısmı -raporumuzda da o var- yanlış bilinen doğrular diyebileceğimiz... TÜİK verilerine göre, şu an yüzde 4,4 çocuk işçiliği var, yüzde 15,4’ten, yüzde 4,4... İşte, çocuk işçiliğiyle mücadelede bunu yüzde 2’ye düşürmek hedefleniyor, sonrasında sıfırlanacağı bir süreç gelecek. Orada 750 bin rakamının altını çizmemiz gerekiyor; bu, TÜİK’in hesaplarının içinde 15 yaşından büyük olanlar yasal olarak çalışabiliyor, onlar da dâhil birlikte 750 bin. Onlar yasal olarak çalıştığı için aslında çocuk işçiliği kısmından çıkarıldığında, işte, 5 yaşından ve 14 yaşına kadar olan sayı 149 bin gibi bir rakam önümüze çıkıyor; bu bile, bir sayı bile bizim için çok önemli; bunu ifade etmek istiyorum.

Bir de arkadaşlardan teyit etmesini istedim UNICEF’in çalışma yaşını 5 olarak belirlemesiyle ilgili. UNICEF bize, Komisyonumuza gelip sunum yapmıştı, bize bir bilgilendirme yapmıştı hem çalışmalar noktasında hem de çocuk işçiliğiyle ilgili. O raporu da inceledik ve yaptığımız diğer çalışmalarda da araştırmalarda da yaşı 5 olmadığı... 5’le ilgili bir şey yok orada, bir ibare yok; bunu da bir düzeltmek istiyorum, burada da yanlış bir şey olmasın, bir ölçüm olmasın ama ölçüm yaparken 5 yaşını kullanıyorlar, bunu da ifade etmek isterim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben bir ilavede bulunmak istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun Sayın Vekilim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli İpek Başkanım, sorunuzla ilgili, tabii ki, Değerli Başkanımız cevap verdi. Yalnız, orada TÜİK’le ilgili bölgesel açıdan bakarsak sonuca belki daha objektif varmış oluruz. Mesela, Şanlıurfa’da çocukla ilgili gittiğimizde, çocuk mevsim işçiliğinde Şanlıurfa Valisinin o dönem hazırladığı rapora göre, Şanlıurfa’da 16 bin çocuk -yani öğrenci- çocuk işçiliği yapıyor, 16 bin; Şanlıurfa Valiliğinin kendi raporu. Şimdi, bu raporu biz Şanlıurfa genelinde çocuk işçiliğine oranlamaya vurduğumuz zaman oran çok yüksek ama bunu Türkiye geneline vurursan da düşmüş olacak ki bu bize yani çocukların eğitime erişim hakkı açısından büyük bir sıkıntı yarattığını hemen gösteriyor.

İlave olarak, yeni bir olay Değerli Başkanım bize geldi, onu da Milli Eğitim Bakanına biz ilettik. Mevsimlik tarım işçisi olarak aileler çocuklarını bildirdiği zaman çocuk okula gitmese öğretmen aileyi arayamıyor, aramıyor. Yani “Bu çocuk niye okula gelmedi, sebebi nedir?” bunu araştırıyor, bu da ne oluyor? Genellikle güneydoğuda, yani çocukların okula gitmesi için ulaşımın sağlanamadığı yerlerde, orada çocukları “mevsimlik tarım işçisi” diye ailelere yazdırıyorlar, çocuklar okula gitmemiş oluyor, mevsimlik tarım işçisi gibi görünüyor, aslında evinde ve okula da gitmemiş oluyor; böyle bir sıkıntı var. Bunu da ben bu vesileyle söylemiş olayım. Bununla ilgili hakikaten, il bazında yapmakta yarar var ama Türkiye bazında kalkıp bunu yaparsak doğru bir sonuca varmamış oluruz.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, bu önemli bir şey, bunu biz ilgililerle konuşalım. Eğer böyle bir durum varsa onu tespit edelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Milli Eğitim Bakanına ilettik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – İletilmiş zaten.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Ben de bir...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Çok özür dilerim.

Tabii, Türkiye’deki bütün şehirlerde mevsimlik tarım işçisi yok, tarımın olduğu yerlerde... Biliyorsunuz, arz meselesi, bazı hasat dönemlerinde kendi bulunduğu şehirdeki çalışanlar hasada ya da, işte, ekime destek verecek iş potansiyeli olmayabiliyor bir arz ve talep meselesinden. Her ülkenin her şehrinde değil, işte, Şanlıurfa gibi Güneydoğu kısmında çok görüyoruz, İç Anadolu’nun bazı kesimlerinde ve Karadeniz Bölgesi’nde görüyoruz. O yüzden bölgesel yapıldığını düşünüyorum, onları da TÜİK’ten öğrenelim, bu hesaplamayı nasıl yaptıklarını.

Demin erken yaşta evlilikle ilgili bir veriyi benimle uzmanımız Hakan Bey paylaştı, onu da kayıtlara girsin diye söyleyeyim: 2002 yılında erken yaşta evlilik vakaları yüzde 7,3’ken bugün geldiğimiz nokta itibarıyla yüzde 2,34’e düşmüş; yüzde 5’lik bir düşüş. Bir örnek bile fazla bizim için, bunun altını çizerek söylüyorum; sıfır olana kadar bu mücadeleye devam edeceğimizi de ifade etmek istiyorum.

Sayın Vekilim, siz de buyurun, bir şey eklemek istemiştiniz herhâlde.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Evet.

Komisyon Başkanımızın da ifade ettiği gibi, eğitim yaşındaki çocuklarımızın, öğrencilerimizin tamamının okullarında eğitim görmeleri gerekir; hele hele çocuk işçiliği uluslararası hukuk açısından da bizim hukukumuz açısından da yasaktır tabiri caizse.

Şimdi, burada, gene Başkanımızın da ifade ettiği şöyle bir ifade geçiyor: “UNICEF, Türkiye’de çocukların çalışma yaşını 5 olarak açıkladı.” “Yani, 5 yaşındaki her çocuk çalışıyor, çalışabilir. 5 yaşındaki bütün çocuklar zorla çalışıyor, çalıştırılıyor.” gibi bir anlam da çıkar buradan, doğru bir ifade değil bu.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI UZMANI HAKAN KEÇE – Çok özür dilerim efendim; Türkiye’de değil, dünya genelindeki standartlar.

EROL KAVUNCU (Çorum) – “UNICEF, Türkiye’de çocukların çalışma yaşını 5 olarak açıkladı.” diyor. Biz de Türkiye’de yaşıyoruz, böyle bir uygulama yok. Çocukların hem ruhsal hem bedensel hem zihinsel durumları açısından böyle bir uygulama imkânsız tabii ki.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Teşekkürler.

Şimdi, geçen gün bununla ilgili bir şey geldi aklıma -bulamadım şeyde; arşivimde var- hepinizin, çocukların çok sevdiği çikolata. Biliyorsunuz, onları çok güzel yiyoruz. Onların kakaosu, biliyorsunuz, daha çok Güney Amerika’da ve Afrika’da yetişiyor. Onunla ilgili, kakao toplama ve üretiminde gerçekten köle gibi çalıştırılan çocuklarla ilgili bir dava açılıyor Amerika’da; o davayı Amerika yargısı reddediyor yani “Böyle bir şey yok. ” ki belgeleriyle... O çocuklar gerçekten çok kötü şartlarda, köle gibi çalışıyor yani hiçbir standardı yok. Maalesef Amerika bu davayı iptal ediyor. Dünyada bu örnekler gerçekten çok üzücü, bunu da ifade etmek istedim bir dipnot olarak.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir cümle için söz verebilir misiniz Başkanım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Aslında bence çocuk işçiliğiyle ilgili, çocukların çalıştırıldığı fabrikalarda ve iş yerlerinde, işletmelerde, onu protesto etme adına, bence alışveriş yapmamak lazım, öyle bir kampanya başlatmak lazım ki iyi olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet.

Çikolata yemeyeceğiz çocuklar o zaman. Zaten çok da sağlığa... Yani, çok iyi bir şey değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya, sırf çikolata değil yani hangi iş olursa; tekstil de olabilir, vesaire.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Kimse... Olabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani, bir yaptırımın, müeyyidenin olması lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Kesinlikle, katılıyorum.

Devam edelim.

MAVİ DENİZ SARIGEDİK – Sayın milletvekillerimiz, 12 yaşında bir çocuğum ama gündemdeki olayların da farkındayım. Çocukların doğru bilgiye erişim hakkı vardır ama bir yandan “teknoloji bağımlılığı” diye de bir sorun var. Kontrolsüz, aşırı bir sosyal medya kullanımı ve internet ortamında oyun oynama bağımlılığı çocuklar arasında çok yaygın; bu durum, çocukları iletişimden, empatiden, merhametten uzaklaştırabiliyor; şiddeti olanaklı hâle getiriyor ve pek çok davranış bozukluğu ortaya çıkabiliyor. Bu sebeplerle, çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerinin desteklenmesi günümüzde daha önemli hâle gelmiştir.

Her çocuk sanat ve sporla uğraşabilmeli, ilgi ve yeteneklerine göre gelişebilmelidir; bu da eğitimde ve fırsatlar konusunda eşitlikle mümkün olabilir. Bu yönde çalışmalarınız var mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Denizciğim, çok teşekkür ederim. Bir anne olarak beni de çok derinden -hani “milletvekili” sıfatımı bir kenara bıraktığım zaman- endişelendiren, üzen konulardan biri. Komisyonumuzun çalışması gereken maddelerin birkaç tanesinden biriydi ama bizim Komisyonumuz kurulduğu zaman Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bu konuyla ilgili bir araştırma komisyonu kurulmuştu, onun üyesi de sanırım...

Erol Kavuncu, siz sanırım o komisyondaydınız.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Belki bize birkaç bilgi vermek istersiniz.

Elbette teknoloji, çağımızın çok önemli güçlerinden biri; iletişim, sosyal medyalar, internet, vesaire ama bunu, bahsettiğimiz gibi, dikkatli kullanmadığımız zaman özellikle çocuklarımızı büyük bir tehlike bekliyor. Bununla ilgili sorunları ortadan kaldırmaya yönelik Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araştırma komisyonu kuruldu, o olduğu için biz bunu başa almadık. Aslında benim niyetim, ilk bunu almak çünkü gündemde olan çok önemli bir konu. O komisyon bitsin, o rapora istinaden biz de tekrar bu konuyu ele alırız, eksik kısımlarını ya da uygulanması gereken yerler varsa diye düşünerek bir çalışma takvimi oluşturduk.

Şimdi, çocukların tabii, evin içinde, internette, oyunların içinde olmasını engellemek için arkadaşımız dedi ki: “İşte sosyal ve duygusal gelişimlerinizi desteklemek adına sanat ve sporla uğraşması gerekir.” Bizler de özellikle yerel yönetimler aracılığıyla ve Gençlik ve Spor Bakanlığımız aracılığıyla her ilçeye kapalı yüzme havuzu, kapalı spor tesislerinin yapılabilmesi noktasında önemli bir yol katettik. Kendi çocukluğumdan ve çocuklarımın çocukluğu döneminde bu imkânların olmadığı, fiziki altyapıların oluşmasına yönelik imkânlar oluşturuluyor. Neredeyse her mahallede çocukların rahatlıkla oynayabileceği parkları oluşturmaya çalışılıyor. Ne yazık ki çarpık kentleşmeden sosyal donatı alanlarının kalmadığını biliyoruz. Buralarda da kamulaştırma yapılarak özel gayretler gösteriliyor. Bu çalışmalar yapılıyor ki çocuklar daha çok sporla meşgul olabilsinler, sporun içinde olabilsinler, sanatla ilgili çalışmalarını yapabilsinler. Onunla ilgili mesela, gerçekten yerel yönetimler önemli bir fonksiyon oynuyor, bir fonksiyonu var; bu sanatla ilgili çocukların gidebileceği merkezler oluşturuyorlar. Bunlar yeterli midir? Evet, bir başlangıç, çok önemli sayılara ulaştık. Çocukları da orada tutmak, onların oralarındaki aktivitesini sağlayabilmek, iletişimini sağlayabilmek önemli. Ben böyle bir giriş yapayım, Vekilimiz belki araştırma komisyonundaki çıktıları sizinle paylaşmak isteyebilir.

Teşekkür ederim.

MAVİ DENİZ SARIGEDİK – Değerli görüşünüz için ben teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ben teşekkür ederim Denizciğim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Geçtiğimiz dönem, iki yıl önce, Türkiye Büyük Millet Meclisinde araştırma komisyonları kuruldu, önemli komisyonlardır bunlar. Bazen diyelim, 5 parti grubu var, 3 tanesi istediği zaman olur ama oy birliğiyle “dijital mecralar, internet bağımlılığı ve kurtulma yolları” anlamına gelen bir komisyon kuruldu. Meclisteki bütün partilerimiz oraya üye verdiler, yaklaşık altı ay çalıştık; yetmedi, bir üç ay daha uzatıldı, bir yıla yakın çalıştık. Eski Millî Eğitim Bakanlarımızdan Nabi Avcı Bey’in Başkanlığında 100’e yakın yani bunun içerisinde üniversiteler var, Bakanlıklar var ve sivil toplum örgütleri var; ciddi çalışmalar yapmışlar, onları dinledik.

Yani sonuç itibarıyla şöyle söylenebilir: Arkadaşlar, biliyorsunuz, Sanayi Devrimi diyelim, dünyada yetmiş, seksen, yüz yılda meydana gelmiş, tarım devrimi şu kadar. Bilişim teknolojileri, dijital devrim, internet devrimi diyebileceğimiz yani daha önceki yıllarda yüz yılda meydana gelen değişim, dönüşüm internette beş on yılda birden oldu. Olağanüstü bir dönüşüm, müthiş bir bombardıman. Bütün dünya şu anda -az önce başkanımızın ifade ettiği- o olumsuzlukları ortadan kaldırmak için kendi iç mevzuatını buna göre hazırlamaya çalışıyor. Bir de Mahmut Bey, şu anda Dijital Mecralar Komisyonu da kuruldu değil mi? Türkiye Büyük Millet Meclisinde Hüseyin Yayman’ın Başkanlığında Komisyonumuz var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, evet.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Çalışmalar devam ediyor ama tabii, inşallah Türkiye Büyük Millet Meclisi de oradaki o tehlikeleri en aza indirecek, çocukların zihinsel, ruhsal, bedensel gelişimini olumsuz etkileyecek... Bir de şu kadar bir şey söyleyeyim: Buraya gelmeden, milletvekili olmadan

önce öğretmendim dedim. Ondan önce Çorum’da Kredi Yurtlar Kurumunda İl Müdürü idim, işte, 8-10 bin tane öğrencimiz var. Yani ömrümüz öğrencilerle geçti ama az önce yüz yılda meydana gelen değişim, beş on yılda değişti, siz de farkındasınız bilişim. Ben ilahiyatçıyım, biraz şöyle söyleyeyim size: Hani futbol... İşte, çocuklar, bizim yaşımızdaki benden daha büyük ağabeylerimiz, amcalarımız spora, futbola çok iyi gözle bakmazlar “Zaman kayıbdır, şudur, budur; işte, hayta, haylaz çocuklar o işlerle uğraşır.” derlerdi. Öyle bir noktaya geldik ki yani spora ibadet gözüyle bakmaya başladık. Spor yapmadıkları zaman, spora zaman ayırmadıkları zaman, o internet mecrasındaki o kötülüklerle karşı karşıya kaldıkları zaman daha büyük sıkıntı çektiklerine inanmaya başladım. Ne demek istediğimi anlatabiliyor muyum?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Bu kadar çok önemli yani, çok önemli.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Ciddi tehlikeler var. Türkiye Büyük Millet Meclisi... Tabii ki “tehlike” derken öcü olarak göstermek istemiyorum, hayatımıza girdi, olağanüstü güzellikleri, iyilikleri, ne bileyim, faydaları da var ama o kötülükleri, o kötülükleri hep birlikte, el birliğiyle, o mecradan ayıklayacağız, başka çaremiz yok diye düşünüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ufak bir süre verir misiniz Başkanım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Tabii, Erol Vekilimizin dediği Dijital Mecralar Komisyonu... Mecliste geçici kurulan komisyonlar var arkadaşlar, bir de kalıcı olarak kurulan komisyonlar var. Bizim Türkiye Büyük Millet Meclisi İktisadi hükümlerine göre Dijital Mecralar Komisyonu kalıcı olarak sürekli devam etmesi gereken Komisyon, bu bilgiyi size vermek istedim. Ayrıca, dijital mecrayla ilgili tabii, bu internet olayı... Kütüphaneyi hesap edin arkadaşlar, kütüphanede hani almak istediğiniz kitaplar bölüm bölüm olur ya, yani kimisi yazarına göre olur, kimisi bölümlere göre kütüphanede kitaplar dizilir yani interneti de öyle hesap edin, yani bize faydalı olabilecek birimlere girip onları okumak lazım tabii ki.

Evet, spor... Ben futbol oynarım, basketbol oynarım, iyi masa tenisi oynarım, 5 bin metre de koşarım. Yani onun için, spor, spor, spor; sizden istirahat ediyorum.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Sanatı da unutmayalım. Sanat insanı güzelleştiriyor bence.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E tabii, sanat ruhun gıdasıdır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ben geldiğim bu yaşta herkesin bir sanatla -ama ne olursa olsun- ilgilenmesi gerektiğine inanıyorum, başta şiddet olmak üzere o bütün kötü davranışların ilacı olduğuna da inanıyorum.

ESMA SARAÇ – Evet, Yusuf...

YUSUF EMRE KOÇ – Sayın milletvekilleri, sayın Değerli Komisyon Başkanımız; ben, 27’nci Dönem Çocuk Meclisi 2’nci Başkan Yardımcısı Yusuf Emre Koç.

Çocukların daha sağlıklı olması ve yoksulluğa karşı mücadele, tüm devletlerin en önemli sorumluluklarından biridir. Sağlıklı çocuklar ülkelerine daha güzel yarınlar sağlayabilecek yetişkinlere dönüşür. Lösemili Çocuklar Vakfının “Bir Tuğla da Sen Koy!” kampanyasıyla yola çıkarak toplanan bağışlarla yapılan ve bizim gibi çocukları sağlıklarına kavuşturan LÖSANTE Çocuk Hastanesi 2015 yılında tam teşekküllü ve yeni teknolojilerle hizmete açılmıştır. Ancak henüz Sağlık Bakanlığı tam

ruhsat vermedi. LÖSANTE Çocuk ve Yetişkin Hastanesinin benim gibi hastalıkla mücadele eden yüzlerce çocuğa ve yetişkine hizmet verebilmesi için çalışma yapılmasını ve mevcut kararın gözden geçirilmesini talep ediyor, siz değerli büyüklereimden destek bekliyorum.

Saygılarımla.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, Yusuf Emreciğim çok teşekkür ederim.

“Sağlık” deyince akan sular duruyor gerçekten. Ama sağlık olunca da insan hayatıyla ilgili bir konu olduğu için kriterler çok daha önemli oluyor yani oradaki ufak bir yanlış ya da ufak bir eksiklik insan hayatını sonlandırabiliyor ya da çok farklı olumsuz şeyler oluşturabiliyor. Bu konuda kriterlere çok önem veriyor Sağlık Bakanlığı. Biliyorsunuz, sadece Sağlık Bakanlığı değil, Aile Sosyal Hizmetler Bakanlığı da özellikle rehabilitasyon merkezlerinde çocukların fizik tedavi alabilmesi, sosyalleşebilmesi noktasında çeşitli kriterler noktasında böyle kurumlara izin veriyor yani aslında farklı özel sektörlerde de bu anlamda hizmeti daha iyi verebilmek, herkese ulaşabilmek için -devletin imkânları sınırlı olabiliyor- önemli ön açıcı çalışmalar yapıyor. Eminim ki kriterleri yerine getirdiğinde bu ruhsatı verecektir ama biz Komisyon olarak isterseniz Sağlık Bakanlığımıza bir soralım, neler eksik, niçin verilmemiş, onun bilgisini alalım ve sizinle paylaşalım. Neden olmasın yani insan sağlığı olduğu zaman akan sular durur.

Bir şeyi ifade edeyim: Demin bahsettiğim 3 tane Komisyonun -geçen dönem Başkanlığını yaptığım Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, bu dönem üyesi olduğum İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Dilekçe Komisyonu- bizim dönemimizde yetkisi artırıldı; demin de bahsettim, proje yapabilen komisyonlar oldular ama bu Komisyonların bir özelliği var ki dilekçe olarak başvurabiliyorsunuz. Yani bir mobbinge, bir haksızlığa, bir hukuksuzluğa uğradığınız zaman bizim Komisyonlarımıza başvurabiliyorsunuz; telefon açabiliyorsunuz, mail atabiliyorsunuz, dilekçeyle başvurabiliyorsunuz ve biz o dilekçelere, sizlere cevap vermek zorundayız ama ilgili kurumlara cevabını alarak, bazen de yaptırım gücümüzü kullanarak çoğu zaman da bilgi alarak bu süreçte sizlere destek veriyoruz; aynı Kamu Denetçiliği Kurumu gibi, KDK gibi. O yüzden, mesela, bu konuyla ilgili bir dilekçe yazabilirsiniz Komisyonumuza.

YUSUF EMRE KOÇ – Bir şey daha demek istiyorum.

Biz, neredeyse yedi yıldır LÖSEV bu konu hakkında dilekçe yazıyor ama cevapsız kaldığı için, cevap verilmediği için...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Bir kere daha Komisyonumuza yazın.

YUSUF EMRE KOÇ – Yani yazıyoruz ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Komisyonumuza yazdınız mı?

YUSUF EMRE KOÇ – Yani yazmışızdır. CİMER’e de yazdık, yine cevap alamadık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Komisyonumuza yazın Yusuf Emreciğim, biz de takibini yapalım, olur mu? Çocuk Hakları Alt Komisyonu olarak biz bilgiyi alalım, ondan sonra size de söyleyelim; nerede bir şey var, tamamlanması gereken kriterlerin hangisinde bir eksiklik ya da şeylik var, onları size iletiriz.

YUSUF EMRE KOÇ – Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, Yusuf Emre Koç Başkanım, teşekkür ederim sorunuz için.

Aslında bir açıklama ve bir talep şeklindeydi. Müracaat ettiğiniz yerler dilekçenize cevap vermiyorsa Anayasa'mızda 74'üncü maddede galiba -madde yanlışlığı olursa özür diliyorum- dilekçe hakkı var. Bu dilekçe hakkını tabii ki siz kullanıyorsunuz, "dilekçeye cevap vermiyorlar." dediniz. Tam bu noktada biraz önce Başkanın da bahsettiği Kamu Denetçiliği Kurumu var, Kamu Denetçiliği Kurumunda Çocuk Ombudsmanı var. Çocukların Kamu Denetçiliği Kurumuna başvurması herhangi bir şarta bağlı değil, annesinin ve babasının iznine de tabi değil, öğretmeninin de iznine tabi değil, hiç kimsenin iznine tabi değil; çocuk eğer kendisi yazabiliyorsa, müracaat edebiliyorsa Kamu Denetçiliği Kurumuna müracaatınızı internet üzerinde yapabilirsiniz, bir, arkadaşlar. Evinizde oturarak bu şikayeti yapabilirsiniz. "Biz şu kurumlara müracaat ettik, cevap vermediler 'Hukuka aykırıdır.' dediler. Bu hukuka aykırılık nedeniyle bir karar verilmesini arz ederim." şeklinde internet üzerinden yapabilirsiniz, hiç olmuyorsa mektupla gönderebilirsiniz, telgrafla gönderebilirsiniz, kaymakamlığa dilekçe vererek de gönderebilirsiniz; herhangi bir paraya tabi değil, ücrete tabi değil. Ayrıca, talebiniz reddedilse dahi yine sizin aleyhinize herhangi bir ücret çıkmaz, bir masraf çıkmaz; bu da sizi şey yapmasın yani siz de başvuramazlık yapmasın. Onun için Kamu Denetçiliği Kurumuna mutlaka ama mutlaka hangi sorun olursa olsun Değerli Başkanlarım, mutlaka müracaat edin, işletin o kurumu; arkadaşlarınıza da söyleyin eğer sizin okullarınızda çocuk kamu denetçiliği varsa bunu da ders konusu olarak veya kendi aranızda anlatın, işleyin; isterseniz bu konuda biz gayet rahat düzenleyeceğimiz toplantılara gelip konuşmacı olarak da katılmak isteriz.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun.

AYŞE BELİZ TEMİZER – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerim; ben Ayşe Beliz Temizer, Ankara Büyükşehir Belediyesi 27'nci Dönem Çocuk Hakları Komisyonu Sözcüsüyüm.

Öncelikle, bizi misafir ettiğiniz için çok teşekkür ederiz; biz de sizi misafir etmekten onur duyuyoruz.

Taraf olduğumuz Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi çocuğun yüksek yararını temel şart koşar. Çocukluk dönemi birey olma yolunda fırsatlar dönemidir ve devletin görevi çocuğun karşılaşılabileceği tüm engelleri ortadan kaldırmaktır. Çocukların yaşamakta olduğu sorunlara karşı daha etkili, geniş kapsamlı ve yaptırımı yüksek bir Çocuk Koruma Yasası hazırlanması gerektiğini düşünüyor musunuz? Bir çocuk bakanlığı kurulması daha büyük yarar sağlamaz mı?

Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, Ayşeciğim teşekkür ederim.

Tabi ki biliyorsunuz Çocuk Hakları Alt Komisyonu kurulacağı zaman daimî bir komisyon olması noktasında AK PARTİ Bartın Milletvekilimiz Yılmaz Tunç'un bir teklifi olmuştu; o kapsam da aslında bugün geldiğimiz noktadır. O şartlarda "Bir alt komisyon olarak çalışmalara başlayalım, ilerleyen süreçte de bunu değerlendiririz." denildi ve bugün bu Komisyonumuz çalışıyor. Elbette, değerlendirilebilecek şeyler ama tabii, çocuk haklarını kanunen ve ahlaki olarak dünya üzerindeki tüm çocukların doğuştan sahip olduğu eğitim, sağlık, yaşama, barınma, fiziksel ve psikolojik olarak ihmal ve istismara karşı korunmaya yönelik hakların hepsini birden biz "evrensel haklar" olarak tanımlıyoruz; bunları böyle kabul ediyoruz ve o yüzden uluslararası anlaşmalara da ilk imza koyan ülkelerden biriyiz ve uluslararası anlaşmaların da gereğini bir bir yerine getiren, bu konuda irade gösteren, kararlılık gösteren bir Hükümetimiz var, Türkiye Büyük Millet Meclisimiz var; bunlar, çalışmalar devam edecek.

Çocuk Koruma Kanunu'yla ilgili... Aslında UNICEF'le yaptığımız mutabakat zaptı gereğince bir madde vardı, onu henüz hayata geçiremedik. Orada dedik ki: "Avrupa'daki gelişmiş ülkelerin çocuk haklarında iyi olduğu kriterleri belirlenmiş olan ülkelerle bizim Çocuk Koruma Kanunu'nu karşılaştıralım." Bununla ilgili aslında birçok araştırma var, birçok makale var ve tez var. Çocuk

Koruma Kanunu'nun aslında birçok Avrupa ülkesinden çok daha önde olduğunu biliyoruz ama biz, Meclis olarak da bunu rapora koyalım demiştik, bunu henüz hayata geçiremedik. Ayşeciğim, bunu da biz aslında biliyoruz ama bunu da tekrar biz değerlendirelim; olur mu?

AYŞE BELİZ TEMİZER – Tamam, teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ufak bir katkı sunabilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Özür dilerim...

Evet, Hakan Bey bir dipnot belirtti: Adalet Bakanlığımız Çocuk Koruma Kanunu'yla ilgili bir çalışma yapıyor. Çocuk Koruma Kanunu'yla ilgili, özellikle son yaşanan şeylerle ilgili herhâlde, tekrar bir değerlendirme yapılarak eksik yanları varsa... Çünkü yaşadığımız toplum değişiyor, insanlar değişiyor, toplumlar değişiyor, ihtiyaçlar ve sorunlar da ona göre değişebiliyor. O anlamda tekrar Çocuk Koruma Kanunu bir çalışmaya tabi tutulmuş, bunu da buradan ifade edelim.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, tabii, sorulan tüm sorularda -görebildiğimiz kadar- çocukların eğitime erişimi, sağlık, ondan sonra, çocuk işçiliği, çocukları kollama koruma... Bunların hepsine baktığımız zaman bizim Çocuk Koruma Yasası mevcut, Anayasa mevcut, imzalamış olduğumuz uluslararası sözleşmeler mevcut. Aslında çocukları kollamaya, korumaya, yetiştirmeye yönelik mevzuat açısından gerçekten çok iyi düzenlemeler var ama sorun uygulama meselesi arkadaşlar, uygulamada ciddi ve kararlı olmak lazım. Uygulamada sıkıntılar, sorunlar yaşanıyor ki biz dönüp dönüp hep yine aynı soruları aslında soruyoruz. Onun için -daha önce konuşmamda dediğim gibi- kötü bir kanun iyi bir uygulayıcı elinde iyi olur, iyi bir kanun kötü bir uygulayıcı elinde kötü olur. Sorun uygulama ve insan sorunudur.

Teşekkür ediyorum.

AYŞE BELİZ TEMİZER – Ben teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Zihinsel dönüşüm bu yüzden çok önemli yani o kanunları, yapılan düzenlemeleri eğer o toplum içselleştirmezse, yüreğinin her köşesiyle tam kabul etmezse, o hissiyatı yaşamazsa ne yazık ki bunlar yaşanıyor maalesef. O yüzden zihinsel dönüşüme çok önem veriyoruz.

Ayşeciğim, bir şey mi eklemek istiyorsun?

AYŞE BELİZ TEMİZER – Evet.

Ben aynı zamanda Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş amcanın yeğeniyim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Bir siyasetçi var ailede, ne güzel.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Misafir olarak geldim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Hoş geldiniz.

Yeğenisiniz, çok güzel. Siyaset aileden daha kolay öğreniliyor, avantajlısın Ayşeciğim.

AYŞE BELİZ TEMİZER – Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, tüm arkadaşlarımız avantajlı çünkü hep birlikte burada bugün hepsiyle buluşmamız...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – +1'i var o zaman Ayşe'nin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, hepsi avantajlı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, şimdi Mecliste olduğunuz için siz de o +1'i aldınız.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Bugün orada, yarın bu tarafta.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun.

ZÜBEYDE ECE BİRKAN – Değerli milletvekilleri ve Değerli Başkanım, ben Zübeyde Ece Birkan; Çevre ve Sağlık Komisyonu Başkanım.

Türkiye’de “çırak” ve “stajyer” adı altında çocukların zorunlu olarak çalıştırıldığını biliyoruz. Çocukları bu yolla çalışmaya zorlayan uygulamaların bir çocuk hakkı ihlali olduğunu düşünüyor musunuz? 18 yaşın altındaki çocukların çalıştırılmasının önüne geçilmesi için bir önlem almak yönünde ne gibi çalışmalar yürütüyorsunuz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Zübeydeciğim, teşekkür ederim bu soru için.

“Çırak” ve “stajyer” adı altında çalıştırılıyor olmaları çocuk işçiliğinin olduğunu gösteriyor bence. Eğer bununla ilgili tespit ettiğiniz bir vaka varsa bize muhakkak bildirin, biz gereğini yapalım; bu yasak. Ama çıraklıkla ilgili bir düzenleme var, Millî Eğitimden bu konuyla ilgili bilgi alıp verelim size. Millî Eğitim Bakanlığının stajyerlikle ya da çıraklıkla ilgili çalışmaları var, o kanun çerçevesinde çalışabilirler. Zaten yasal çalışma yaşı da 15, biliyorsunuz, belli şartlara, belli kriterlere de bağlanmış aslında, bir büyük gibi çalışmıyorlar. Bu çerçevede, gençlerimiz çalışabiliyorlar, çocuklarımız çalışabiliyorlar ama bunun aksi bir durum olduğu zaman bizim gerekli önlemleri almak için Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, Komisyon olarak gereğini yapacağımızı ifade etmek istiyorum.

Tabii, biliyorsunuz usta-çırak ilişkisi tarihimiz ve geleneğimizde olan önemli bir çalışma. UNICEF’in de Komisyonumuza gelip yaptığı sunum içinde usta-çırak ilişkisiyle ilgili birçok şehrimizde uyguladığı projelerin de olduğunu buradan ifade etmek istiyorum. O da yine çocuğun fiziki ve ruhsal gelişimini engellemeyecek şekilde sanatı, işi öğrenmeyle ilgili ve hayatı öğrenmeye dair önemli bir uygulamadır; bu, bizim medeniyetimizde var olan bir çalışmadır. UNICEF’in de desteklediği bir çıraklık uygulaması vardı, bunun da altını çiziyorum ama bu ad altında yapılan bir hukuksuzluk varsa gereğini yapacağımızı buradan ifade etmek isterim.

ZÜBEYDE ECE BİRKAN – Değerli Başkanım, ben bir görüş bildirmek istiyorum.

Benim yazdığım bu soruda tam olarak belirtmek istediğim şey, çocuklara istemeyerek yaptırılan işçilikten bahsetmek istiyorum. “Çıraklık” derken bizim öncelerimizde olan usta ve çırak ilişkisinden, siz ondan bahsettiğimi düşündünüz ama mesela, bazı insanlar diyorlar ki: “Arada sırada gel, bizimle çalışabilirsin.” ama bazı insanlar “Benden önce gel, dükkânımı aç ve burada çalış, her müşteriyi karşıla.” gibi kötü kötü cevaplar vererek çocukları buna zorluyorlar. Ben bunu açıklığa kavuşturmak istemiştım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tamam, peki, anladım.

Vekilimiz Sayın Kavuncu bir cevap verecek.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Çok teşekkür ederim bu soru için, gerçekten önemliydi, hem çocuk işçiliği açısından hem de zorla çalıştırma, hak ettiği ücreti vermeme açısından önemliydi.

Geçtiğimiz Aralık 2021 tarihinde, yaklaşık bir yıl önce Türkiye Büyük Millet Meclisinden önemli bir kanun çıktı. O kanunun amacı şuydu: Biliyorsunuz yani özellikle mobilyacı, tamirci veya meslek grupları, 100’e yakın meslek grupları... Zorunlu eğitimden dolayı yani 18 yaşına kadar çocuklar eğitimde olmak zorundalar, 18 yaşından sonra ancak çıraklığa gidebileceklerdi. “Ara eleman” dediğimiz, çırak ve kalfa sorununu da çözmek için bir yasa çıktı, yasa şuydu: Mesleki eğitim merkezlerinde -yani endüstri meslek lisesinin adı mesleki eğitim merkezi- 9’uncu sınıfta okuyan çocuklar haftada bir gün okula gidiyor, dört gün mobilyaysa mobilya, tamirhaneyse tamirhanede, orada çıraklık yapıyorlar ve asgari ücretin üçte 1’i oranında maaş alıyorlar. 12’nci sınıfta asgari ücretin yarısını alıyorlar. 2021 yılında, geçen sene bu zaman 180 bin olan bu durumdaki öğrenci sayımız şu anda 1 milyon 180 bine

ulaşmış yani çocuklar hem okula devam ediyorlar, diploma sahibi oluyorlar, dört yıl sonra üniversite sınavlarına giriyorlar hem de sigortaları yatıyor, sağlık güvenceleri var ve maaş alıyorlar. Çocukları, sizin dediğiniz gibi, gayriresmî, para vermeden sigortasız çalıştırmanın önüne geçmek için Millî Eğitim Bakanlığı böyle çok ciddi bir çalışma yaptı.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ben teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ufak bir cevap verebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, sorunuzda “stajyer” ve “çırak” geçiyor, ikisi ayrı ayrı; ikisini ayırmak lazım. Dediniz ki: “Dükkân açma, kapatma ve aynı zamanda gelen müşteriye karşılama...” Stajyer arkadaşımızın böyle bir görevi yok, böyle bir sorumluluğu da yok. Aslında stajyer arkadaşlarımız bunu okullarına bildirselere oraya stajyer de gönderilmez çünkü -stajyer adı üzerinde- stajyer dükkâna gitmeden dükkân açılmış olacak, açık olan dükkâna stajyer öğrenci arkadaşımız gidecek, orada çalışmalara kendisi bizzat müdahale olmayacak, onu izleyecek, takip edecek, onu öğrenmeye çalışacak, hatta kafasına takılan soruları da soracak, cevap alacak, onunla donanımlı hâle gelecek. Yani onun için mesela, ben bir avukatım, bizde stajyer avukatlık olur. Ne yaparız? Başkanımız avukattır, onun yanında staj görüyoruz. Yani orada da süre var; beş yıllık kıdemli olan bir avukatın yanında en azından görmem lazım, pardon on yıllık, özür dilerim. Yani orada onun deneyiminden, tecrübesinden istifade ederim. O kalker ne yapar? Bana “Dava dilekçelerini al, hazırla.” der, eksik varsa kendisi düzeltir veya mahkemedeysen mahkeme stajyerliğinde yine aynı şekilde çıkıp ben orada o mahkemeyi açamam, gidip avukat arkadaşımızın bürosunu ben açamam yani o anlamda sizden istirham ediyorum, onu, çevrenizde arkadaşlarımız varsa bildirin ama bizim de bilgimiz olsa biz de buna müdahale ederiz.

Gelelim, çıraklıkla ilgili... Bu da ayrı bir sorun, evet, istemediği hâlde o dediğiniz, Anayasa’nızın 18’inci maddesinde “Angarya yasaktır.” deniliyor. O da yasak ve ceza kapsamındadır, ağır bir suçtur aynı zamanda.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, bir şey ekleyeyim bende, yine, uzmanımız hatırlattı. Cumhurbaşkanımızın ulusal staj seferberliği başlattığı proje kapsamında da üniversitedeki kişiler staj yaptığı zaman asgari ücret kadar maaş alıyor, lisedeyse asgari ücretin yüzde 60’ını alıyor. Ben Kocaeli Milletvekiliyim, sanayi ve ticaretin neredeyse merkezi diyebileceğimiz şehirlerimizden biri. Bizim oradaki firmalar, iş adamlarıyla görüştüğümüz zaman karşılaştığımız en büyük sorun “ara eleman” dediğimiz; mesleği, işi bilen kişiyi bulamamaları, en büyük sorunlarımızdan biri. Bunun sebebi çok eskiye dayanıyor. Meslek liselerine uygulanan, 28 Şubat sürecinde yaşadığımız maalesef imam-hatiplere uygulanan o katsayı zulmünün... Bugün geldiğimizde meslek liselerine, çocukların o katsayıdaki sebepten dolayı üniversiteye gidemeyeceklerini düşünerek o okullara gitmemesi... Arada böyle bir nesil oluştu. Onu tekrar biz geriye döndürmeye çalışıyoruz, buradaki eksikliği tamamlamaya gayret ediyoruz çünkü yeni istihdam oluşturabilmek adına buradaki firmaların bu konuda desteklenmesi lazım. Önemli bir çalışma ama uygulamadaki sıkıntılar, yanlışlıklar ve hukuksuzluklar; onların takibi için gerekli mercilere ve bizlere bildirmenizi özellikle istirham ediyoruz.

ZÜBEYDE ECE BİRKAN – Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ben teşekkür ederim.

NEVA YURT – Sayın milletvekillerimiz, ben Neva Yurt, Çocuk Hakları Komisyonu Başkan Yardımcısıyım.

Okullarda akran zorbalığı ve güvenlik önemli bir konu olmaya devam etmektedir. Bu sorun okulların büyük bir çoğunluğunda çözüme kavuşturulmadığından dolayı çocuklar fiziksel ve psikolojik olarak zarar görmektedir. Millî Eğitim Bakanlığına okullardaki bu ve benzeri sorunların çözümüne yönelik tavsiyeleriniz olabilir mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Nevacığım teşekkür ederim.

Sen bu soruyu sorunca benim ilkököl dönemim geldi aklıma. Bir kızın beni bir köşede sıkıştırdığını hatırladım, benden bayağı irice bir kızdı, ismini hatırlamıyorum. O gün ne kadar korktuğumu hiç unutamam. Epey bir zaman o tarafa gitmediğimi biliyorum. Bunu tabii sonra annemle, okuldaki yetkililerimizle konuştum, o kişiyle konuştular, ailesi geldi vesaire, çözdük. Ama diğer arkadaşlarımdan da biliyorum, hani, bu “akran zorbalığı” dediğimiz, akranların kendi yaşlıları arasındaki bu olumsuzluklar maalesef hep var. Bugün de biraz daha ortaya çıktı, biraz daha görünür oldu. Burada, işte, iletişim kanallarının çok açık olması, haberlere çıkması, sosyal medya vesaireyle biraz daha görünür oldu. Bu, önemli bir sorun. Az önce, başka soruya da cevap verirken bu konuyla ilgili Avustralya’daki bir danışma hattının, ücretsiz danışma hattının da akranların aslında birbiriyle konuşarak sorunları çözmedeki etkinliğini yani olumlu kısmı, akranlığın olumlu kısmını ele aldık. Burada bir olumsuz kısmı var. Tabii, bununla ilgili yine, bence eğitim çok çok önemli, bunun eğitilmesi, bu konuda insanların farkındalığının oluşması ve tabii okuldaki yetkililerin ve ailenin bu konuda hassas olması gerekli. Ama bu çocuklar neden şiddete başvuruyor, niçin bu şiddeti bir alet olarak kullanıyor, niye onu deniyor; onun altına bakmak lazım. O çocukların ailevi bir problemi mi var, psikolojik sorunları mı var, başka sıkıntıları mı var; bunları ele almak lazım. Bir bütün olarak da şiddetle mücadele -şiddetin de öğrenildiğinin altını çizerek- buna bir gayret göstermek gerekiyor. Burada Millî Eğitim Bakanlığının ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bence önemli bir fonksiyon üstlendiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben de bir katkıda bulunabilir miyim Başkanım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii tabii, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii, değerli arkadaşlar, hep konuştum ama özür dilerim, kendimizi tanıtmadık. Ben Mahmut Tanal -asıl mesleğim- avukatım, Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekiliyim. Kendimi de tanıtmış olayım ben.

Bu sorunuzla ilgili aslında tüm okullarımızda gerek koridorlarda gerek bahçede kamera kayıtları var. Aslında, bence bu kamera kayıtlarının okullarda sürekli izlenerek -yani bir görevlinin olması lazım- çocuklar ne yapıyor, ne ediyor, bununla ilgili, bu kamera kayıtlarıyla ilgili okul idaresine bilginin verilip okul idaresinin de o çocukları ve o velileri çağırıp “Neden bu çocuk bu şekilde agresif davranıyor, sebepler nedir, ne değildir?” En azından bu sorunu hep birlikte çözme adına bir öneride ancak böyle bulunulabilir, düşüncem bu ama bunu da Bakanlığa ileteceğim.

Uyardığınız için de teşekkür ediyorum.

NEVA YURT – Ben teşekkür ederim değerli görüşleriniz için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Biz teşekkür ederiz.

BELKIS YAREN BULAT – Sayın milletvekillerim, ben Spor Komisyonu Başkanım.

Çocuklarla ilgili alınacak kararlarda çocuklardan da görüş alınması için özellikle Millî Eğitim Bakanlığınca çocuk katılımının tüm okullarda uygulanabilir hâlde değişmesi, çocukların birer birey olduklarının unutulmaması, çocuklara saygı duyulması konularında bilgilendirilmeleri, yetişkinlere çocuk hakları eğitimi verilmesi konusunda Komisyonunuzun çalışmaları var mıdır?

Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Belkışığım, sorunu tam dinleyemedim, şöyle bir bakayım.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Çocuklardan görüş...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Görüş almak...

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 12'nci maddesi, çocuğun katılım hakkının en yalın hâliyle kendi görüşlerini oluşturma yeteneği olan ve her çocuğun kendini etkileyecek her konuda görüşlerini serbestçe ifade etmesi anlamını taşımaktadır. Bu Komisyonumuzda bugün burada olmanız bence bu maddeye inancımızdan kaynaklanıyor. Konuşmamın başında da söyledim, birinci ağızdan sizlerden dinlemek sorunları, görüşleri, önerilerinizi almak çok kıymetli. Elbette ki bunun kanallarını açmamız lazım. İşte, belediyelerimizin oluşturdukları çocuk meclisleri çok önemli. Gaziantep'te yaptığımız çalışmamız sırasında da Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin bir çalışması vardı, orada da Çocuk Meclisiyle bir araya geldik, onlarla konuştuk, oradaki uygulama -bilmiyorum Ankara nasıl uyguluyor ama- düzenli olarak Millî Eğitimle beraber -okullarda tespit ettikleri temsilciler değişerek yani hep aynı meclis değil, sürekli değişen- çocuklarla birlikte orada bir çalışma yapıyorlar yani şehre ait alınacak kararlarda çocukların görüşleri uygulanıyor ve birçok şehrimizde bu var, bunlar devam ediyor. Bu kanallar artırılabilir, olabilir, neden olmasın, tabii ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben de bir görüş belirtebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, benim de sizden ricam, talebim var. 2 seferdir sizlerle bir araya geliyoruz, Sayın Başkanımıza bu soruları önceden iletmışsiniz, haklı olarak onlar da hazırlıklarını yapmışlar. Bundan sonra biz Komisyonun tüm üyelerine bildirin zamanında, biz de sorularınıza hazırlıklı gelmiş olalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Doğru doğru, haklısınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben şimdi yeni aldım ama bu önemli, bence Belediye Kanunu'na açık ve net hüküm koymak lazım. Bu, benim için iyi bir gelişme oldu. “Belediye meclislerinde alınacak olan kararlara ilgili çocukların görüşleri mecburidir, zorunludur.” diyeceğiz, “ihtiyari” demeyeceğiz. Bununla ilgili bir kanun teklifi vermiş olacağız.

Teşekkür ediyorum.

BELKIS YAREN BULAT – Asıl ben teşekkür ederim.

İSMET ÖMER BAĞIRÖZ – Sayın milletvekillerim, ben Eğitim Komisyonu Başkanayım.

Millî Eğitim Bakanlığı yönetmeliğine göre okullarda sınıf mevcutları okul öncesi eğitimde 20, diğer okullarda 30'dan fazla olamaz ama bizim okulumuzda da diğer pek çok okulda da sınıfların mevcudu 40'ı geçiyor. Bu da eğitimin kalitesine ve öğretmenlerimizin bizimle daha yakından ilgilenmelerine engel oluşturuyor. Bu sorunun yeterli sayıda okul olmamasından kaynaklandığını düşünüyorum. “Tam gün eğitim uygulamasına geçilecektir.” deniliyor. Sabah ve öğlenci uygulamasında bile sınıflar bu kadar kalabalıkken tam gün uygulamasında sınıf mevcutlarının planlanmasıyla ilgili katkınız olabilir mi?

Saygılarımla.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – İsmetçiğim, çok teşekkür ederim.

Tabii, eğitimle ilgili şeyler söyleyince benim direkt çocukluğum aklıma geliyor, babamın öğretmenliği dönemindeki şeyler geliyor. Biz bir sıraya 3 kişi otururduk, sınıfların mevcudu 60'tan aşağıya düşmezdi. Rahmetli babamın o sınav kâğıtlarını okuyuşunu biliyorum, bitiremeyişi biliyorum, oku oku bitmediğini biliyorum, 21 sınıfta derse girerdi.

Elbette son yirmi yılda okul sayımız çok hızlıca arttı. Ben birkaç rakam vermek istiyorum: 19 milyon 155 bin 571 öğrenci örgün eğitim alıyor bu yıl itibarıyla -demin Finlandiya’da işte 1,5 milyon çocuğun yanında 19 milyon- yani 20 milyon diyebileceğimiz bir öğrenci sayımız var. Okul öncesi 5 yaş ve üzeri okullaşma oranını burada paylaşmak isterim: 2020-2021 yılında yüzde 60 iken bugün yani 2021-2022 yılı itibarıyla da bu yüzde 92,17’ye kadar ulaştı, yüzde 100’ü inşallah yakalayacağız.

Şimdi, derslik sayılarını Millî Eğitimden biz istedik. İlkokulda öğrenci sayımız toplamda -5,5-5.574.916, derslik sayımız da 243.305 yani burada ilkokulda 2002 yılında ilköğretimde 36 öğrenci mevcudu varken, 2022 yılında da 23 -ortalamasını söylüyorum- kişi sınıflarda bulunuyor. Ortaokula geldiğimizde bu biraz... 2022 yılında 30 kişi bir derslikte varken bu yıl itibarıyla da 22 olduğu bilgisi geldi; lisede bu 39’a çıkıyor. Tabii, hepsini, öğrenci sayısını da göze aldığımızda iyi bir ilerleme kaydetmişiz, bu yeterli değil, elbette ki sınıfların mevcudunu 20, 22, 23’te tutmakta fayda var.

“Tek tedrisatlı” dediğimiz yani sabahtan akşama kadar olan eğitime geçmek hedeflerimizin arasında. Bu konuda ciddi anlamda okullar yapıldı, derslik sayıları artırıldı ama artan nüfusa bağımlı olarak bunlar da yeterli gelmeyebiliyor. Bu iradeye yani derslik sayısını arttırmak okulların fiziki yapısına, içindeki sosyal donatıları olan, kültür sanat etkinliklerini, sporlarını yapabileceği bir kompleks şeklindeki okullar -yani bir binadan ibaret değil- olacağı, laboratuvarların olacağı okullar silsilesiyle devam edeceğimizi buradan ifade etmek istiyorum. Bunun da takibini zaten Komisyonumuzca biz yapacağız. Buradaki iradenin...

Sayın Kavuncu, bir şey eklemek istiyor eğitimci olarak.

Buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Tabii ki zaman çok değişti Başkanımın da ifade ettiği gibi. Ben ortaokulu 76 yılında bitirdim, 77’de lise 1’e geldim. Lise 1’de bodrum katta 72 kişiydik biz, bodrum katta 72 kişiydik sınıfta. Tabii elbette ki dünya standartlarında bir eğitim görmemiz gerekiyor, hem laboratuvarıyla ve diğer donatılarıyla birlikte hem de sınıf başına düşen öğrenci sayısı açısından olması gereken yerde olmamız lazım.

Az önce Başkanımın da ifade ettiği gibi sanki -sizi yalanlamak için söylemiyorum- 40 kişilik sınıflar... Elbette ki 40 kişilik, 45 kişilik sınıflar vardır ama 10 kişilik, 12 kişilik, 15 kişilik... Türkiye’de mevzuata göre 8 kişinin altına düştüğü zaman başka bir okula transfer ediliyorsunuz yani bir sınıfta 8 öğrenci dahi olabiliyor. En son aldığım -benim de aldığım- bilgiye göre 2002-2003 eğitim öğretim yılında ilköğretimde -yani ilkokul ve ortaokul ilköğretim sayılıyor- sınıf başına düşen öğrenci sayısı 36 iken şu anda 23 arkadaşlar, Türkiye ortalaması 23. Lisede bu, 2002-2003 eğitim öğretim yılında -sizin dediğiniz- 39 iken şu anda 22 yani bu Türkiye ortalamasında ilkokul dediğimiz ilkokul ilk 4 sınıf, ortaokul 8 sınıf Türkiye ortalaması 23. Ha, tabii, örneğin Urfa’nın falanca ilçesinde bu 40’tır ama Ankara’da veya Çorum’daki Bahçelievler Lisesinde bu 15’tir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii, Ankara’dan bahsediyor... Hangi ilçe, hangi okul? Hangi okul bu?

EROL KAVUNCU (Çorum) – Onu söyleyeceğim Hocam, onu söylüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ankara’da 40 diyor ağabey.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Şimdi şöyle olabilir: Çorum’un A okulu bir şekilde ün yapmış, bütün veliler öğrencilerini oraya vermek istiyorlar. Örneğin, 35’e kadar çıkıyor ama falanca okulda da 12-15’te kalıyor. Türkiye ortalamasından bahsediyorum Mahmut Bey. Türkiye ortalaması şu anda liselerde 22, ilköğretimde 23. Bu hangi sayıdan geldi? Bu 40’lardan geldi. 40’lardan geldi ve ilkokul, ortaokul ve lise okul binalarımızın da yüzde 80’i son on yılda yeniden yapıldı Mahmut Bey.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, yıkılıp yapıldı.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Tabii, tabii.

İSMET ÖMER BAĞIRÖZ – Bir şey ekleyebilir miyim?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, hangi okul, hangi ilçe?

İSMET ÖMER BAĞIRÖZ – Hocam, bizim okulumuz Altındağ ilçesi, Beşikaya Hüseyingazi’de. Mesela bizim okulumuz bizim çevremizdeki okullara göre daha iyi olduğu için yani Çiğiltepe’den bile bizim okulumuza gelenler var yani yakın adres vererek. Mesela bizim sınıfımızın nüfusu geçen sene 32-33’ken şimdi 37-38’e çıktı. Yani farklı okullardan geliyorlar. Mesela bizim yan sınıfımız var 6/B sınıfı, onların nüfusu 40-41 hatta 42’ye, 43’e kadar çıkıyor yani.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Başka mahallelerden geliyorlar değil mi?

İSMET ÖMER BAĞIRÖZ – Evet.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Maalesef.

Oradaki okula gitmediği için mi geliyor?

İSMET ÖMER BAĞIRÖZ – Orada okul var ama oranın okulunun öğretmenlerini beğenmiyorlar, buraya geliyorlar.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Evet, sorun burada Mahmut Bey.

İSMET ÖMER BAĞIRÖZ – Öğretmenleri beğenmiyorlar. Hatta benim bir arkadaşım var, ta, Ahiler Ortaokulundan geliyor, Şehit Muzaffer Aydoğdu Ortaokulundan, diyor ki: “Oradaki öğretmenleri beğenmediğim için geldim.” Yani ders anlatımlarından dolayı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, özür diliyorum, bu konuda ikametgâh aranıyor takdir edersiniz, veyahut da okulların sınavları var, sınavla giriliyor, kontenjanla ve o kontenjan dışında kimse alınmıyor, ikametgâh dışında kimse alınmıyor. Ha, diyeceksiniz ki sahte ikametgâh veya birinin yanında gösteriliyor; aslında o da suç, Nüfus Kanunu’nun 68 ve 69’uncu maddesi uyarınca o da suç. Yani mesele uygulama, uygulama, uygulama arkadaş.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Bir el kalktı, bu konuyla ilgili mi?

SEMİH TAHA TOPTAŞ – Evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun.

SEMİH TAHA TOPTAŞ – Benim okulum biraz uzak, 5-6 kilometre falan. Annem çalıştığı için beni okula aldılar, normalde beni de okula almıyorlar. Bizim okulumuzun nüfusu da fazla. Bu nedenle, aslında benim evimin dibinde de okul var ama okulumuz fazla iyi değil. O nedenle ben de okula gittim. Benim birkaç arkadaşım var. Onlar da sizin “suç” dediğiniz gibi birkaç kişinin üstüne adresten gelmişlerdi.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Maalesef.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O zaman nedir olay?

EROL KAVUNCU (Çorum) – Çocuklara kötü örnek oluyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Demek ki olay ne? Olay şu: Aslında verilen tüm öğretmen arkadaşlarımız, tüm okullar, tüm eğitim gerçekten kaliteli olsa bu yola da başvurulmaz. Kaliteli eğitime ihtiyaç var.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Bütün öğretmenler iyidir ama yani sınıf... Örneğin, 1’inci sınıfa çocuğunu verecek velilerimiz... İşte, o tercih edilmeyen öğretmenin durumunu tahmin edin yani. Sıkıntı...

SEMİH TAHA TOPTAŞ – Ben son bir şey daha eklemek istiyorum.

Altındağ çevresindeki tek ortaokul bizim ortaokulumuz ve bu yüzden de ben okul yetersizliğinden bahsettim. Altındağ bölgesi yani bayağı büyük bir bölgede tek ortaokul bizim ortaokulumuz. Öbür ortaokullar hep farklı bölgelerde.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ona bir bakalım öyle mi değil mi, ona da size yazılı cevap verelim olur mu?

RÜZGAR KARATON – Sayın milletvekillerimiz, ben Rüzgar Karaton. Çocuk Meclisi 27’nci Dönem Başkanlık Divanı Katip Üyesiyim.

Ülkemizde ve Ankara’da kaç göçmen çocuk var? Bu çocukların eğitim, dil, ayrımcılık gibi sorunlarına karşı Komisyonunuzun ne gibi çalışmaları var? Biraz bilgi verebilir misiniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, çok teşekkür ederim Rüzgar.

Rüzgarcığım şöyle: İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun altında Çocuk Hakları Alt Komisyonu olduğu gibi “Göç ve Uyum” adı altında bir başka Alt Komisyonumuz da var, Antalya Milletvekilimiz Atay Uslu’nun Başkanlığında çalışmalarını yapıyor; göçle ilgili, sığınmacılarla ilgili Türkiye’deki konuları ele alıyor, dünyadaki konuları ele alıyor. Ondan daha detaylı bilgiler alabiliriz ama benim de milletvekili olmadan önce çalıştığım konulardan biri olduğu için ben cevap vermek istiyorum.

Şimdi, tabii, İçişleri Bakanlığının sayfasında bu rakamların hepsini rahatlıkla bulabilirsiniz; onu da buradan ifade etmek istiyorum ama rakamlara göre 3,5-4 milyona yakın sığınmacı -mülteci değil de sığınmacılar, göçmen demişsiniz siz- geçici misafir olarak tanımladığımız... Çünkü bu tanımların hepsinin hukuki statüleri çok farklı; mülteci başka, göçmen başka, sığınmacı başka; bu kavramlara da dikkat etmek gerekiyor. Türkiye genelinde 3,5-4 milyona yakın sığınmacı olduğu söyleniyor. Bunların 1 milyon 700 binden fazlası çocuk yani yarısı çocuk diyelim, yarısının çocuk olduğu tahmin ediliyor. Bunların 1 milyon 700 binden fazlası örgün eğitim alıyor. Burada tabii, yine tekrar ifade etmek istiyorum: Finlandiya’daki çocuk nüfusundan daha fazla sığınmacı çocuklar okullarımızda eğitim alıyor. İlk önce geçici eğitim merkezlerinde eğitim aldılar, sonrasında da artık okullarımızın içinde, sizlerle birlikte -belki sizin okulunuzda da vardır, Altındağ bölgesi olduğu için orada biraz daha fazlalar sanırım- bu eğitimleri alıyorlar; bunu ifade etmek isterim. Bu 3,5-4 milyonun -onun da altını çizmek istiyorum- Danimarka’nın, Norveç’in ve Bulgaristan’ın nüfusundan fazla bir nüfus olduğunu da burada ifade etmek istiyorum. Türkiye’de doğan sanırım 500 binden fazla Suriyeli çocuk da var. Biz bu çocukların sosyal hayata uyumunu, sizlerle birlikte kültürel ve sosyal birlikteliğini sağlayacak, uyumunu sağlayacak çalışmaları sivil toplum örgütleri, AFAD, İçişleri Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, UNICEF, ILO; aklınıza gelebilecek hem ulusal hem de uluslararası düzeydeki sivil toplum örgütleriyle hayata geçiriyoruz ve Allah’a çok şükür belli bir noktaya geldik.

Başka bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum: Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinde Türk Heyetinin Üyesi Serap Yaşar var, AK PARTİ İstanbul Milletvekili, kendisi bir rapor hazırladı; “Avrupa’da Kayıp Mülteci ve Göçmen Çocuklar” başlıklı rapor, mülteci ve göçmen çocukların haklarının korunmasına yönelik önemli tespit ve tavsiyeleri içeren bir rapor. Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir yetkilinin Avrupa Konseyinde kabul edilen ilk rapordur; bu, bir ilktir. O raporda şöyle işler acısı bir durum var, onu buradan paylaşmak istiyorum: Raporda, üye ülkelere, organ mafyasının eline düşen, cinsel istismara uğrayan kayıp mülteci ve göçmen çocuklarla ilgili iş birliği çağırısı yapılıyor. Europol yani Avrupa polisinin verilerine göre 2016 yılında Avrupa’da 10 binden fazla göçmen çocuk kayıp, ne olduğu bilinmiyor, akıbeti belli değil; öldüler mi, kaçırıldılar mı, organ mafyasının elindeler mi; bunlarla ilgili hiçbir bilgi alnamıyor yani akıbetleri karanlık. Her iki dakikada bir Avrupa’da 1 göçmen çocuğun kaybolduğu, yok olduğu kayıtlara girmiş durumda. Bu, Almanya’da mesela 9 bini buluyor;

bu veriler sürekli değişiyor. Bizde Allah’a çok şükür böyle kötü olaylar yaşanmıyor, bu konuda gerekli tedbirler ve çalışmalar devam ediyor. Tabii sosyal ve kültürel uyum çok önemli, entegre olmaları çok önemli ve -bu konuda da sizlerle birlikte; burada doğan çocukların hepsi Türkçeyi konuşabiliyorlar, bu konuda iyiler- aslında kültürel zenginlik açısından önemli.

Suriyeliler hakkında bir dipnot ifade etmek isterim: Suriye biliyorsunuz, Osmanlı döneminde Osmanlı tebaasındandı yani Suriye, Şam, Halep bizim bir şehrimizdi, aynı Anadolu gibi şehrimizdi, bizim vatandaşlarımızdı; ne yazık ki Birinci Dünya Savaşı’nda bazı çevrelerin gelip cetvelle haritayı çizip bizden ayırdıkları bizim coğrafyamız, bizim insanımız. Aslında kültürel olarak çok büyük farklılık olmasa bile -Sayın Vekilim Urfa kökenli, bilirler- aslında doğu bölgemizdeki kültürümüze çok yakın kültüre sahipler; bunu ifade etmek istiyorum.

Ben size şeyi sormak istiyorum: Kurtuluş Savaşı’nda, özellikle Çanakkale Savaşı’nda en çok şehit veren Anadolu’daki ilimizi biliyor musunuz?

BERAT TUNA ALTAŞ – Şanlıurfa.

MAVİ DENİZ SARIGEDİK – Çanakkale.

İSMET ÖMER BAĞIRÖZ - Hakkâri diye biliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Kastamonu. Kastamonu’da mesela Ersizler Köyü vardır yani o kadar çok erkek savaşa gitmiştir... Niçin Kastamonu? İnebolu Limanı, İnebolu Karadeniz sahilinde, bir ilçesidir, oradan Rusya’dan gelen silahların sevk edildiği... Şerife Bacı, Anadolu’da Kurtuluş Savaşı’nın kahraman kadınlarından birisi de Kastamonu’ndadır. Mesela “Çanakkale İçinde Vurdular Beni” nerenin türküsüdür?

İSMET ÖMER BAĞIRÖZ - Kastamonu türküsüdür.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Kastamonu türküsü, bravo, tebrik ederim. Herkes Çanakkale türküsü diye bilir.

İSMET ÖMER BAĞIRÖZ - Bir de Hocam, bizim Türkçe hocamız var, Deniz Hoca, kendisi Kastamonuluydu, bize her zaman anlatırdı böyle, tarihî olarak her şeyi anlatırdı, Kurtuluş Savaşı’nı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Allah razı olsun. Çok güzel. Tarihimizi bilmemiz gerekiyor ki dünü bilirsek günü ona göre inşa ederiz.

Teşekkür ederiz.

Peki, Kastamonu’dan sonra en çok şehit veren hangi ilimiz var?

BERAT TUNA ALTAŞ – Ankara.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Şam yani Suriye, Şam ve Halep yani. Çanakkale Savaşı’na dünyanın her bir yerinden, Osmanlı’nın toprağı olan her yerden o savaşa destek vermişlerdir. Çanakkale Şehitliği’nde gittiğinizde onları göreceksiniz.

Ben, işte Atay Uslu Başkanımızın başkanlığında Bursa’da bir inceleme yapmıştık, orada çalışan, Mustafa isminde Halep’ten gelen Suriyeli beyefendiyle konuşmuştum. O şöyle söyledi, uzun, çok anlatmayayım. Oğlu ne yazık ki okulu bırakmış ve ağladı. “Niçin ağlıyorsun? Okulu niye bıraktı?” dedim. Oradaki bazı Türk çocuklarının yaptığı mobbing, işte akran zorbalığı diyebileceğimiz kısımda “Sen adam mısın, ülkende savaş varken niye kaçıp geldin?” diye baskı yapmışlar ki biliyorsunuz Suriye’de iç savaş var yani bizim Kurtuluş Savaşı’mızdaki gibi bir İngiliz, bir Fransız, bir Yunan gelip ülkeyi sarmış değil, kendi içinde, kendi insanların birbirini öldürdüğü, ne yazık ki en çirkin, savaşın en kötü biçimini yaşadıkları bir süreç. Şöyle dedi: “Hâlbuki o çocuklar benim oğluma söylüyor ama benim dedem babamı altı aylıkken anneme bırakıp Çanakkale’ye gelmiş. Şu an Çanakkale’de şehitlikte yatıyor benim dedem. Şu an biz de bu ülkeye geldik, ne yazık ki burada bu süreçte bize kucak açtınız,

buradayız ama ülkemizde bir an önce savaşın bitmesini bekliyoruz.” Böyle hikâyeler var. Biraz daha, olaya bu perspektiften, tarihî ve insani boyuttan bakmamız gerektiğini ifade etmek istiyorum. Biz bu olaya böyle yaklaşıyoruz, o yüzden onları bizim bir misafirimiz gibi ele alıyoruz, onların -eğitim ve sağlık olmak üzere- bu ülkede savaş bitene kadar hayatlarını tamamlaması ve savaştan sonra da kendi ülkelerine huzur içinde, barış içinde yaşayacakları şekilde dönmelerini sağlamaya gayret ediyoruz. Avrupa Birliğinin savaşı bitirmeye yönelik ciddi bir iradesini ortaya koymadığını da biliyoruz ne yazık ki.

Son sorumuz...

TOGAY OSMAN GEDİK – Teşekkürler.

Sayın milletvekillerimiz, ben Togay Osman Gedik, Başkanlık Divanı Başkan 3’üncü Yardımcısıyım.

Sayın milletvekillerimiz, Çocuk Hakları Komisyonunda çalışmayı kendi tercihlerinizle mi seçtiniz? 2023 yılında Türkiye’de çocuk haklarıyla ilgili en öncelikli konularınız nelerdir? Başkanım ilk cevabı sizden alırsam sevinirim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Benden mi? Teşekkür ederim.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Biz de cevap vereceğiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Togaycığım, kaç yaşındasın?

TOGAY OSMAN GEDİK – 12.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Maşallah, canım benim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Harika bir soru.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Teşekkür ederim. Ne güzel.

Ben size sorayım o zaman, ben de size soru sorarak cevap vereyim: Siz neden böyle bir Çocuk Meclisindesiniz? Sizi buraya getiren, sizi burada, bu Çocuk Meclisinde görevli kılan, Meclise getiren şey neyse -ki cevabını biliyorum- aynı sebeple de ben buradayım ve arkadaşlarım da böyle. Mesela bir cümle alalım.

MAVİ DENİZ SARIGEDİK – Ben soruyu netleştirmek amacıyla konuşacağım. Yani hangi şekilde siz bu göreve geldiniz amacıyla sorduğunu düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Göreve geliş şekli mi sordunuz?

TOGAY OSMAN GEDİK – Yani Hocam, siz kendi fikirlerinizle mi geldiniz, yoksa arkadaşlarınızın veyahahut tanıdıklarınız, yakınlarınızın önerisiyle mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tamam, peki.

İşte, size sorduğum soru da aslında öyle. Siz buraya, Togaycığım, sen Çocuk Meclisine nasıl geldin; arkadaşlarının teklifiyle mi, kendi içindeki duygusal olarak hissettiğinle mi, bu konudaki hassasiyetinle mi, niçin geldin? Aslında aynı hikâye benim hikâyem de. Ben tahmin edebiliyorum vereceğin cevabı.

Bir el kalkıyor ısrarla.

Alalım...

İPEK YARAR – Ben şunu sormak üzere soruya cevap vermek için el kaldırdım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tamam.

İPEK YARAR – Ben Çocuk Meclisine girerken çocukların haklarının yeteri kadar savunulmadığını düşündüğüm için girdim ve aynı zamanda, bu çocukların, bizlerin kendi fikirlerimizi ve düşüncelerimizi özgürce ifade edebileceğimizi düşündüğüm için girdim. Sizin de aynı; gene çocuklarını, bizim haklarımızı Mecliste savunacağınız için o yüzden burada bulunduğunuzu düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Teşekkür ederim.

Bir kişi daha alalım, sonra ben cevap vereyim.

Buyurun.

KAVİN YURT – Ben Çocuk Meclisine şöyle geldim: Bizim mahallemizin de çocuk meclisi var, biz önce oraya üye olduk. Sonrasında orada bizim toplantılarımızı yürüten öğretmenimiz bize Ankara Büyükşehir Belediyesinin Çocuk Meclisi olduğu söyledi ve katılmamız gerektiğini düşündük çünkü çok önemli, o yüzden katıldık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Bir şeyler yapman gerektiğini bildiğin için aslında değil mi?

KAVİN YURT – Evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Yani bir şeyler var, yaşanan bazı hukuksuzlar, sana göre bazı ihtiyaçlar var, bazı yanlışlıklar var ve bununla ilgili benim bir şey yapmam lazım... Benim siyaset yapma sebebimden de birisi bu. Özellikle, benim yaşadığım dönemde yaşanan -bizzat benim, ailemin, kendimin, çevrem, ülkem, ülkemdeki insanların, mahallem, komşum, arkadaşlarım, tüm ülkede yaşanan- sıkıntıları, haksızlıkları, hukuksuzlukları, insanlık dışı durumları ben çok önemsedim; bununla ilgili benim bir şey yapmam gerektiğini düşünerek ben de siyasete girdim. Zaten doğal olarak insan hakları ve insan hakları içinde insanla ilgili her konu, başta aile olmak üzere kadın, erkek, çocuk, yaşlı, genç yani insana dair her alan benim zaten insan olarak kafamı kurcalayan, bu konuda düşündüğüm... Sadece düşünmekten öte eylem, bir aktivist olma noktasında çabalarım oldu, sivil toplum örgütlerinde uzun yıllar çalıştım. Sonra siyasi partimizin, AK PARTİ'nin teşkilatlarında çalıştım. Yani bizzat eylem kısmında olan yani düşünen, bu konuda kafa yoran, yazan ama eylem kısmında da olan birisi olmayı düşündüğüm için insan hakları üzerine yoğunlaştım yani geçen dönem kadın ve erkek yani kadınla ilgili meselelerde bu dönem çocukla ilgili oldu. Sonra ne olur bilmiyorum ama insana dair her alan benim için çalışma alanlarından birisi, o konuda bir şey yapmam gerektiğine inandığım için.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir cümle söyleyebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii ki de.

Evet, arkadaşlarımız da belki kendi fikirlerini söyleyebilirler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, Zübeyde Başkanımızın sorduğu soru vardı bu stajyerlerle ilgili. Evet gerçekten “staj” adı altında çocuklar sömürülüyor; bu sömürüye son vermek lazım, bununla ilgili gereken mücadeleyi vermeye devam ediyoruz.

Tabii, genel bir soru oldu, gerçi arkadaşımız dedi ki: “Sayın Başkanımıza özellikle soruyorum.” Eğer bizim de cevap vermemizi istiyorlarsa cevap veririz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii, yani ilk bana sordular.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki.

Şimdi, ben avukatım ve hakikaten mesleki yaşamımda da hep insan hakları aktivisti oldum, insan haklarını hep savundum. Tabii, insan haklarını savunmak burada çocuk haklarını da savunma anlamına gelir, kadın haklarını da savunma anlamına gelir yani haksızlığın, hukuksuzluğun, adaletsizliğin olduğu her mecrada onun karşısına dikildik. Bu mücadele azmi, bu insan hakları aktivisti olma azmim beni Komisyonun üyeliğini talep etme boyutuna getirdi. Yani ben talep ettim, istedim, talebim ve isteğim üzerine Komisyonun üyesi seçildim arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Ben de söz alabilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii, çok sevinirim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Derler ki: Ülkelerin, milletlerin en büyük servetleri, sermayeleri, zenginlikleri sadece yer altı-yer üstü zenginlikleri değildir; köprüleri, barajları, havaalanları... Ya? İyi yetişmiş, donanımlı, nitelikli, genç nesilleridir, çocuklarıdır, yani ülkelerin en önemli varlığı gençleri, çocukları. Aileler için de öyledir, anne babalarınız için de öyledir. En büyük servetimiz bizim çocuklarımızdır, gençlerimizdir. Onun için bu Komisyon önemli, sizler önemlisiniz. Öyle söylemiş büyüklerimiz: Bir çocuk yetişir, dünya değişir. Bir çocuk yetişir, dünya değişir. Siz de öylesiniz inşallah.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun Sayın Sazak.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Togay Beyefendi’nin sorusunu cevaplamak istiyorum ben önce.

Biz buraya İnsan Hakları Komisyonu diye geldik. “İnsan hakları” deyince zaten çocuk, kadın, hayvan, hepsi giriyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Doğa da dâhil.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Doğadaki bütün canlılar, her şey giriyor, hepsinin hakkını korumak, bunların yanlış kullanılması, yanlış yapılmasını engellemek için... Hani, yetişememiş insanlara kanunlarla... Zaten insan olarak sizler okuyup geliştiğiniz için, bunlara belki kanun da gerekmeyecek. Bazı şeyleri çözmemiz için illa kanun, kitap, defter de gerekmiyor, insan olduğumuz takdirde herkes haklarını bilir.

“Çocuk işçilik” mesela dedik değil mi? Çocuk işçiliği için de çocuklar istiyorsa bazen çocuk işçiliği de gerekiyor. Nasıl gerekiyor? Bazı sanatları öğrenmek çocuk yaşta başlıyor, bunun için iyi bir ustanın yanında yetişmesi gerekiyor, onun için de görmesi gerekiyor. Sizler, mesela, her şeyi çok daha çabuk kavrayabilecek yetenektesiniz yani yaradılış gereği. Yarın da burada siz de vekil olacaksınız, öğrenme kabiliyetiniz daha fazla. Onun için bazen ustaların yanında, çıraklık yaparak, görerek ama fiziki, ruhsal, yani eğitimi engelleyecek pozisyonlar yaratmadan çocukların istediği her pozisyonda çocuklar çalıştırılabilir yani “çalıştırılır” derken sömürmemek gayesiyle, hani ondan istifade etmemek gayesiyle çocukların her yerde olması gerekir. Bugün Meclistesiniz değil mi, çocuk vekillersiniz, çocuk Meclisi kurdunuz; sonuçta sizin oynamanız gerekiyor, burada vekil çocuk olmamanız gerekir değil mi normal şartlarda, çocuk işçi olmadığınız gibi ama ne yapıyoruz? İsteddiğiniz için, öğrenmeniz için; görerek, taklit ederek siz gelişeceksiniz. Onun için, sizi sömürmesini ya da sizden istifade edilmesini engelleyecek şekilde, sizin istediğiniz tarzda, her şeyi oluşturmamız gerekiyor; bizlerin, büyüklerin. Bunlar kanunla, kitapla oluşacak şeyler değil; iyi eğitimle, iyi aile eğitimiyle, okul eğitimiyle bunu sağlamamız gerekiyor. Geleceğimiz sizlersiniz, sizler bizim için kıymetlisiniz.

Kimliğimizi de iyi öğrenmemiz gerekiyor, tarihimizi de iyi öğrenmemiz gerekiyor. Mavi Deniz’in söylediği şey çok önemli. Bugün çok fazla bir kirli bilgi var, teknolojik bağımlılık var. Sizin normal gelişiminizi engelleyecek ya da kafanızı karıştıracak yani sizin siz olmanızı engelleyecek bazı kötü bilgilerle de maalesef karşı karşıyayız. Onun için siz, gelişen teknolojinin hem artılarını hem eksilerini alıyorsunuz; bizim de bu artılarını almanız için gayret göstermemiz gerekiyor. Onun için sizin kendi değerlerinizi çok iyi bilmeniz gerekiyor, hani isminizi bildiğiniz gibi, ülkenizin değerlerini çok iyi bilmeniz gerekiyor, inançlarınızı çok iyi bilmeniz gerekiyor, insan olmanız gerektiğini çok iyi öğrenmeniz lazım. Hani, profesör de olursunuz, her şey olunabilir ama insan olabilmek bazı sorumlulukları istiyor. Hani, bugün diyorlar ki “barış” “özgürlük” “insan hakları” Sorumsuz bir özgürlük isteyen insanlarımız var, “İnsan her şeyi yapabilir.” Hayır, hiçbir şey yapamaz, insan yapması gerekenleri yapar, başkasına saygı ve sevgi içerisinde yaşamasını öğrenmeniz gerekiyor. Sizlerde bunu görüyorum, hepinizin soruları çok mantıklı yani bizim Mecliste tartışmadığımız kadar ciddi sorular

sordunuz. Bunları da sizler halledeceksiniz ama tabii imkânlar ölçüsünde, ülkemizin kaynakları ölçüsünde; bazen 60 kişilik sınıfta da okunur, bazen 5 kişilik sınıfta da okunur, şartlarımıza göredir bu. Ama bunlar kusur değildir, yeter ki birbirimizi severek, ne olduğumuzu bilerek yaşarsak her şeyi hallederiz. Çünkü Türkiye’deki neslimiz bizim “çalgın Türklerdir” olmadık zamanda olmadık işleri başaran Türklerdir.

Bakın, bir tane profesörümüz vardır Aziz Sancar; Nobel ödüllüdür; İstanbul ölkü ocaklarından yani Anadolu’dan gelmiştir sayın vekilim gibi ama o Nobel ödülü almıştır. O günün şartları çok da mükemmel değildi, o da zar zor şartlarda geldi. Yani siz istediğiniz zaman başarabilirsiniz; başarmak, ölkeye faydalı olarak başarmak meseledir, tamam.

Yani ben fazla da uzatmayayım dediniz olarak. Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, sağ olun.

TOGAY OSMAN GEDİK – Bir şey daha söylemek istiyorum. Ben Metin Nurullah Sazak’ın arkadaşının yeğeniyim.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Oo, kimsin sen?

TOGAY OSMAN GEDİK – Mustafa Sami Barsın’ın yeğeniyim.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Şimdi, şey gibi olduk, anlaşılmış gibi olduk o zaman Togay ama anlaşılmadık burada kesinlikle. Tebrik ederim.

Allah başarılar versin hepinize. Her birinizi bu tarafta canavar gibi görmek istiyorum. “Canavarlık” hani şey canavarlık değil, kabiliyet, beceri, başarı canavarlığı; yoksa insan olmamız gerekiyor. Ne mutlu Türk’üm diyebilip çalışmamız gerekiyor.

Hepinizi selamlarım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ben bir şeye dikkatinizi çekerek sözümü bitirmek istiyorum sabrınızı zorlamadan.

Biliyorsunuz, savaşlar, çatışma bölgelerinin en mağduru kadınlar ve çocuklar. 2019 yılında dünya genelinde -birkaç veri paylaşp hemen bitirmek istiyorum- 12 milyon çocuk yerlerinden edildi savaş ve çatışma bölgelerinde, o da hemen bizim güney sınırimızdaki Orta Doğu bölgesinde oldu. Bunların 3,8 milyonu çatışma ve şiddet, 8,2 milyonu ise sel ve fırtına gibi felaketler yüzünden göçtü. Ülke içinde yerlerinden edilmiş çocuklar temel hizmetlere erişemiyor maalesef, şiddet, sömürü, istismar ve insan ticareti mağduru riskiyle karşı karşıya kalıyor.

Birleşmiş Milletlerin birkaç verisi var, onları da sizinle paylaşmak istiyorum. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin raporuna göre 2018’de çatışma bölgelerinde 12 binden fazla çocuk öldü ya da yaralandı. Ölüm ve yaralanmaların listesinin başında bakın, hemen bize komşu ülkeler olduğunun altını özellikle çizmek istiyorum; Suriye, Yemen, Filistin, Afganistan gibi ülkeler geliyor. Çocuklara karşı işlenen ağır ihlal sayısı “çocuk askerler” dediğimiz terörün kullandığı çocuklar, cinsel şiddet, kaçırma, okul ve hastane saldırıları göz önüne alındığında 24 bini geçen bir rakamla karşılaşıyoruz maalesef. Peki, ülkemizin refahına, birliğine, kardeşliğine kasteden, yaklaşık kırk yıldır mücadele ettiğimiz bölücü terör örgütü PKK’yla da yaşadığımız bir süreç var. Bu bölücü terör örgütü -adını buradan zikretmek istemiyorum- son iki yılda 18 yaşından küçük 88 kızı ve toplamda 316 çocuğu kaçırmıştır. Bu çocukların özellikle kız çocukları kendi ifadelerinde -ki kendileri bizzat açıklıyorlar- tecavüze uğradıklarını, hamile kaldıklarında infaz edilen arkadaşlarının olduğunu özellikle ifade ediyorlar ve biliyorsunuz Diyarbakır Anneleri Türkiye’nin ve tüm dünyanın dikkatini çeken bir çağrıda bulundu, evlatlarını terörden HDP il binasının önünden istediklerini ifade ettiler ve bin iki yüz gün yani elli bir hafta kış ve yaz demeden kendi çocuklarının dönüşü için bir eylem gerçekleştiriyorlar ve bugüne kadar 343 aile, büyüdü, bir Hacire Annenin isyanıyla başladı ki bu annenin bir anne kavramı bir kadının bir aktivistin, eğitim almamış sizin bahsettiğiniz eğitim sorunlarının hiçbirisiyle yan yana gelmemiş

bir annenin başlattığı bir aktivist bir eylemdir. Bugüne kadar 39 çocuk ailelerine kavuşmuştur. O çocukların özellikle kendilerinin yaşadığı, bölücü terör örgütünün zorla dağa kaçırdığı... Bakın, çocuk haklarından bahsediyoruz, bu çocukların ne sokakta ne çarşıda olmaması gerekir diyoruz, bu çocukların dağda olmaması gerekir. Bu çocuklar elinde kendi boylarından ve kendi ağırlıklarından daha fazla büyük silahlarla birlikte savaştırılıyor. Bu, gerçekten çok insanlık onurunu, özellikle çocuklar için en çirkin biçimini ne yazık ki bu ülkede bizim kendi sizin arkadaşlarımız, kardeşleriniz yaşıyor. Bunun da ben altını özellikle çizmek istedim. Bu çocuklarımızın başka çocukların da böyle bir muameleyle karşılaşmaması için, böyle bir şey yaşamaması için özellikle buna da kafa yormanızı Ankara Büyükşehir Çocuk Meclisinden rica ediyorum. Bu terör en büyük belamız, milletlerin kardeşliğine, birliğine, gelişmesine en önemli engellerden biri bölmeye yönelik. Bu konuda da sizlerin hassasiyet göstereceğine inanıyorum. O yüzden bunu da dikkatinize sunmak istedim.

Çok teşekkür ederim, Komisyonumuzu onurlandırdınız, bize katkı sağladınız, iyi ki varsanız.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Başkanımız son bir şey söyleyecek her hâlde.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Elbette.

ESMA SARAÇ - Benim de son bir sorum olacak.

Sayın milletvekillerimiz, ben Esma Saraç, Ankara Büyükşehir Belediyesi 27'nci Dönem Başkanımı. Medyanın çocuk konusunda meslek etiğine uygun hareket edip etmediği önemli bir konudur. Çocuklara reklamlarda televizyon, dizi ve programlarında yer verilirken ticari bir sömürü malzemesi olmamaları için yeterince denetim yapılıyor mu? Bu gibi başvurular sırasında ajansların büyük miktarlar topladıklarını ve çoğu ajansın fatura da vermediği için vergi kaybı oluştuğunu da duyuyoruz. Bu mağduriyetlerin önüne geçmek için Komisyonunuzun yapmış olduğu çalışmalar ya da denetleyici bir yasal mevzuat var mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Gerçekten Esmacığım, bu beni çok rahatsız eden, kafa yoran o filmlere, reklamlara baktığımız zaman bu çocukların eğitimlerinin ne olduğunu aslında arkadaşlarla da konuştuk, bu başlığı da çalışalım mı, nasıl yapalım diye aslında üstünde biraz da kafa yordığımız konulardan biriydi ama şu ana kadar bize gelen yani hem basına hem Meclise hem Bakanlığa, danışma hatlarına gelen bir şikâyet olmadığı için biraz daha hani bunu daha alt sıralara aldık. Bence burada ihlaller ve ihmaller olabilir. Bu konuda bir çalışma yapılması gerektiğine inanıyorum. Bu konuyla ilgili, işte, çocukların çalıştırılma yaşıyla ilgili kanunumuz mevcut. Onun dışında çalıştırılmaz, eğitimlerine engel olunamaz. Aynı çocuk işçiliğidir bu da yani bir farkı yoktur. Üstelik onun üzerinden de ciddi paralar kazanılıyor yani mevsimlik tarım işçiliğinde, sanayide, işte, usta çırak ilişkisindeki suistimallerden bir farkı yoktur ve çocuğun belki psikolojik ve ruhsal gelişiminde de çok çok daha olumsuz, çok daha derin yaralar açtığını, ileriki hayatlarını çok daha farklı yönlerle yönlendirdiğini düşünüyorum. Bu konuda muhakkak bir çalışma yapmamız gerektiğine ben de inanıyorum Esmacığım.

ESMA SARAÇ – Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çok kısa bir söz verebilir misiniz Başkanım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii, tabii, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, Değerli Başkanım, “Bununla ilgili bir yasal düzenleme var mı?” sorunuz. Bununla ilgili yasal düzenleme var. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Kanunu hükümleri uyarınca bu aslında suç ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun -kısaltması RTÜK dediğimiz- bunun kendiliğinden, resen hareket etmesi lazım ve bu kanallara ceza yazması lazım iken denetimini yapmıyor, denetimsiz yani uygulamada sorun var.

Teşekkür ediyorum.

ESMA SARAÇ – Ben teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Biliyorsunuz, RTÜK’ün de ücretsiz danışma hattı var, 174 olması lazım, sanırım öyle bir şey, internetten bakabilirsiniz, şikâyetleri de oraya iletebiliyorsunuz. Eğer bir vatandaşımız bir şikâyetle bulunursa RTÜK bunun incelemesini yapabilir, onu da ifade etmekte fayda var.

Gerekli kanun var, zaten suç unsuru olursa TCK’ye göre de yargılanıyorlar.

Yani bu konuda bize gelen bir şey yok ama olma ihtimali de yüksek. Olanları görüyoruz yani filmlerde maalesef...

ESMA SARAÇ – Sayın Başkanım, biz sizlerle fotoğraf çektirip hediye vermek istiyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii ki.

Toplantı sonrası bir yemek var. İrfan Kartal Vekilimiz herhâlde size bir ikramda bulunacak, bizler de Genel Kurula göre sizin yanınızda olmaya çalışacağız. Bunu da buradan duyuruyorum.

O zaman fotoğraf çekinelim.

Evet, toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.19

